

Nasjonalparkstyret
for Forollhogna

Møteinnkalling

Utvalg: **Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna**
Møtested: , TEAMS-møte
Dato: 03.10.2025
Tidspunkt: 13:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

29.09.2025
For sekretariatet

Eli Grete Nisja
Nasjonalparkforvalter

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 12/2025	Forollhogna nasjonalpark - søknad om byggetiltak og ny plassering av Forollsjøbua med uthus og båthus ved Forollsjøen, samt motorisert ferdsel for materialetransport - søker: Ålen fjellstyre		2025/9890
ST 13/2025	Forollhogna nasjonalpark - søknad om byggetiltak og ny plassering av Mattisbua med uthus og båthus ved Storhiåsjøen, samt motorisert ferdsel for materialtransport - søker: Budal fjellstyre		2025/9829
ST 14/2025	Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde - sak til oversendelse for vurdering av overtredelsesgebyr - ***** ***** ***** ***** *****	X	2024/3607

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2025/9890

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna	12/2025	03.10.2025

Forollhogna nasjonalpark - søknad om byggetiltak og ny plassering av Forollsjøbua med uthus og båthus ved Forollsjøen, samt motorisert ferdsel for materialetransport - søker: Ålen fjellstyre

Nasjonalparkforvalters innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved Arbeidsutvalget (AU) gir Ålen fjellstyre dispensasjon fra Forskrift om Forollhogna nasjonalpark, § 3 punkt 1.1 for oppføring av ny Forollsjøbua på ny tomt, riving og gjenbruk av deler av gammel bua til uthus, og riving av gammelt båthus og oppføring av nytt båthus på ny tomt ved Forollsjøen innenfor Forollhogna nasjonalpark.

Nasjonalparkstyret ved AU gir også Ålen fjellstyre dispensasjon fra verneforskriftens § 3 punkt 5.1 for bruk av snøscooter for transport tilknyttet byggetiltakene.

Følgene vilkår gjelder for dispensasjonen:

1. Deler av eksisterende bu på 38 m² BYA kan rives og **ny bu på 24,9 m² BYA** kan føres opp på ny tomt ca. 150 m nord for eksisterende bu som vist på kartutsnitt.
2. Deler av eksisterende bu som beholdes, skal gjenbrukes som **frittstående uthus på 13 m² BYA med rom for utedo og vedskjul** med plassering ved den nye bua.
3. Eksisterende **båthus på inntil 20 m² BYA** kan rives og nytt båthus med inntil samme BYA kan føre opp på ny tomt ca. 175 m nord for eksisterende båthus som vist på kart. Båthuset kan ha **en høyde på inntil 2,5 m** og **port** i fronten.
4. Ny bu og uthus settes på pilarer - frostsikker fundamentering.
5. Nytt båthuset settes på frostsikker fundamentering uten golv.

Kartutsnitt som viser tomteplasseringene for ny bu og uthus og nytt båthus i tråd med vilkårene 1, 2 og 3.

6. Ny bu, uthus og nytt båthus skal ha en enkel og nøktern utforming med farge som ikke virker fremtredende i landskapet. Dører og omramming av dører og vinduer skal ha samme farge som resten av bygget. Byggene skal utformes slik vedlagte byggetegninger viser, og tegningen med beskrivelser er en del av vedtaket.
7. Når den nye bua er oppført, skal deler av den gamle bua rives og resten av gammelbua skal tilpasses til uthus. Den gamle tomta skal forberedes slik at stedegen vegetasjon raskt kan etablere seg.
8. Når det nye båthuset er oppført, skal det gamle båthuset rives og den gamle tomta skal forberedes slik at stedegen vegetasjon raskt kan etablere seg.
9. Det skal holdes ryddig på byggeplassen slik at ikke bygningsavfall ligger skjemmende rundt bua og/eller blåser utover. Rivingsmaterialer som er ubehandlet/rent trevirke kan benyttes som brensel. Øvrige materialer som ikke kan gjenbrukes, skal tas i retur og leveres på godkjent avfallsmottak. Brenning av avfall er ikke tillatt.
10. Bruk av snøscooter skal være i tilknytning til nødvendig transport av materialer, utstyr og arbeidsfolk i forbindelse med byggearbeidet, og samordnes for å begrense den motoriserte ferdselen. All transport skal skje før 15.april. Det skal føres egen kjørebok for denne transporten.
11. Både motorferdsel og byggearbeider skal skje skånsomt av hensyn til naturmiljø, terreng og vegetasjon, og det skal utvises særlig hensyn til dyrelivet og villrein spesielt.
12. Det skal føres kjørebok for all transport knyttet til byggetiltakene tilknyttet denne dispensasjonen, og kjørebok skal leveres nasjonalparkstyret etter avsluttet oppdrag.
13. Byggetillatelsen og bruk av snøscooter gitt etter verneforskrift gjelder i 3 år fra denne vedtaksdato.

14. Når alle tiltak er gjennomførte og avsluttet, skal det gis en sluttrapport med bilder av byggene til nasjonalparkstyret.

Det oppfordres til bruk av byggeskikkveilederen «Bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder».

Hjemmel:

Søknaden om byggetiltakene inkludert flytting til nye tomter og bruk av snøscooter for materialtransport behandlet som en dispensasjon fra vernevedtak, og dispensasjonen er hjemlet i naturmangfoldloven § 48 første ledd.

Arbeidsutvalget har behandlet saken i tråd med delegeringsreglementet for nasjonalparkstyret av 14.06.2024, og saken refereres for nasjonalparkstyret.

Begrunnelse:

I behandlingen og avgjørelsen av søknaden etter naturmangfoldloven (nml) § 48 om dispensasjon fra vernevedtak for byggetiltak på fjellstyrebua ved Forollsjøen legges følgende til grunn:

Nasjonalparkstyret ved arbeidsutvalget følger de presiseringene som ble gjort i kongelig resolusjon hvor det heter at eksisterende buer kan «*vedlikeholdes så fremt de ikke endrer funksjon*».

Videre støtte arbeidsutvalget seg på de føringer som er gitt i forvaltningsplanen i forhold til vedlikeholdstiltak av buer, samt tidligere dispensasjoner gitt etter nml § 48 av samme type byggetiltak om å tillate riving gamle buer for så oppføring av nye buer med samme *mål, uttrykk og funksjon*.

For Forollsjøbua er det behov for tiltak knyttet til både tetting av selve bua og fundamentering, samt å få adskilt uthusfunksjoner som utedo fra bua. Båthuset har en noe ugunstig plassering med hensyn til vær- og vindforhold, samt en krevende utforming av selve bygget mht. å få trekt båten inn. Dette lar seg best løse ved å flytte båthuset til en tomt som ligger i le for vinden. Dette utløser også behov for å kunne flytte bua nærmere ny plassering av båthuset enn først planlagt.

Av både praktiske og byggetekniske hensyn lar behovet for de utbedrende byggetiltakene knyttet til Forollsjøbua seg best bli løst ved en helt ny bu og nytt båthus på nye tomter. Ny bua med uthus vil utgjøre samme BYA som eksisterende bu er for seg selv, og ny bu medføre ikke økte sengeplasser. Gjenbruk av deler av den gamle bua dekker behovet for uthus med vedskjul og utedo, og reduserer derfor det samla omfanget av byggetiltak sett i forhold til riving av hele gammelbua og helt nytt uthus. Nye tomter for både bu og båthus framstår som bedre egne plasser med hensyn til være- og grunnforhold.

Det legges vekt på at Forollsjøbua, som eies og driftes av Ålen fjellstyre, er en fjellbu som ligger langt til fjells og som er åpen for allmenheten. Bua brukes av lokalbefolkningen som er fiskere, turgåere og jegere – da særlig reinsjegere. I tillegg brukes bua av eget fjelloppsyn.

Når en ny bu og nytt båthus ved nordøst-enden av Forollsjøen står ferdig vil man til å begynne med måtte kunne forvente å få noe økt lokal interesse, men over tid forventes det likevel ikke at den nye bua vil utløse økt ferdsel og dermed heller ikke at det vil føre til økt forstyrrelser for villreinen. Dersom det skulle oppstå økt ferdsel på en slik måte at det påvirkning på villreinen sin bruk av området, kan det måtte vurderes om det skal være redusert tilgang til bua ved at den avlås i sårbare perioder for villreinen.

Det er satt vilkår til dispensasjonen for å begrense belastningen på naturmiljøet med særlig vekt på villreinen og for ivareta verneverdiene i et langsiktig helhetsperspektiv. Den gitte dispensasjonen med vilkår til byggetiltaket inkl. bruk av snøscooter ansees derfor ikke å stride mot vernevedtakets formål og heller ikke kunne påvirkre verneverdiene nevenverdig. Det ansees heller ikke at denne dispensasjonen vil kunne skape en negativ presedens for verken nasjonalparken eller andre verneområder med tilsvarende bestemmelser.

Saksdokumenter (følger saken)

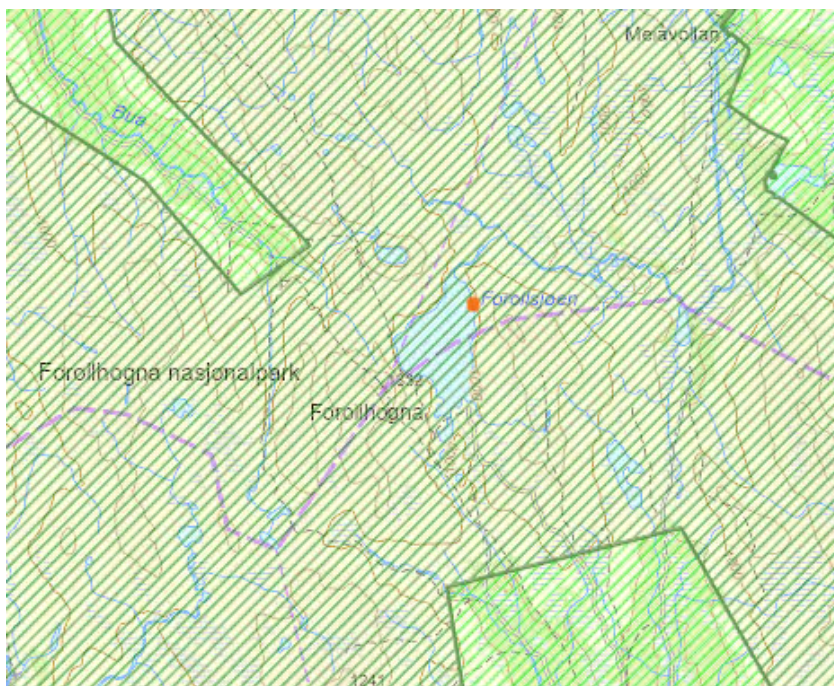
- 1 Forespørsel om behandling etter verneforskrift - rive- og byggetiltak bu og båthus ved Forollsjøen.DOCX
- 2 Søknad - Rive- og byggetiltak på bu og båthus Forollsjøen - GID 300 1.PDF
- 3 Oversiktskart Forollsjøbua.PDF
- 4 Fylkeskommunens uttalelse til høring av dispensasjon - LNFR - Rive- og byggetiltak bu og båthus ved Forollsjøen - 300-1 - Holtålen kommune.PDF
- 5 Høringsuttalelse - Forollhogna nasjonalpark - byggesak - Forollsjøbua
- 6 Tilleggssøknad til byggetiltak på bu ved Forollsjøen - Ålen fjellstyre.pdf

Andre saksdokumenter:

1. Forskrift om Forollhogna nasjonalpark, 21.12.2001.
2. Forvaltningsplan for Forollhogna nasjonalpark, 2004.
3. Delegeringsreglement for nasjonalparkstyret for Forollhogna, 14.06.2024.
4. Regional plan for Forollhogna villreinområdet, 2013.
5. Kvalitetsnormen for villrein, delnorm 3 om leveområder og menneskelig for villreinen i Forollhogna – kartfortelling, 2021.

Saksopplysninger

Nasjonalparkstyret for Forollhogna har den 07.08.2025 mottatt fra Holtålen kommune en søknad fra Ålen fjellstyre om byggetiltak knyttet til fjellstyret sin bu – Forollsjøbua, ved Forollsjøen, samt søknad om motorferdsel for materialtransport i tilknytning til byggetiltaket, jf. saksdokument 1.

Kartutsnitt som viser beliggenheten av Forollsjøbua, markert med rødt merke, ved nordenden av Forollsjøen innenfor Forollhogna nasjonalpark.

Søknaden

Ålen fjellstyre søker om oppføring av *ny bu på ny tomt* ved Forollsjøen, og *riving* av deler av eksisterende bu for å gjenbruk den gjenstående delen av gammelbua til uthus med utedo og vedskjul. Ny bu ønskes oppført ca. 30 m nord for dagens bu.

Eksisterende bu er ca. 38 m² BYA. Ny bu skal er prosjert til 24,9 m² BYA og uthuset, som er gjenbruk av deler av gammelbua, prosjekteres til 13 m² BYA.

Det søkes også om *nytt båthus* med samme mål og utseende som eksisterende båthus (20 m²) på ny tomt som ligger ca. 175 m nord for dagens båthus.

Det søkes samtidig om bruk av snøscooter for transport i tilknytning byggetiltakene.

Søknaden gjengis her i sin helhet, jf. saksdokument 2 og 3:

«Størrelsen på eksisterende bu er ca. 38 m² BYA, mens en ny bu vil få et redusert areal på ca. 24,9 m² BYA. Bua ønskes oppført ca. 30 meter nord for dagens bu. Denne plasseringen har fast grunn til å bygge ei stødig og stabilt bu, og gode forhold for å komme inn i bua på vinters tid.

Utformingen av den nye bua blir tilnærmet lik Langtjønnbua, der Ålen fjellstyre er medeier. Tegninger innvendig er vedlagt, med en noe endret gang/kjøkkenløsning for å kunne berge med ett ildsted og samtidig ha noe gang som vindfang.

Den gamle bua vil brukes som brakke for snekkere og lager for verktøy og materiell mens byggingen pågår. Den nordlige del av den gamle bua skal deretter gjenbrukes til do/vedbu, og ha et bruksareal på 13 m² BYA.

Det synes positivt at det er litt avstand mellom bua og do/vedbu, både for trivsel og sikkerhet. Ved for eksempel brann i bua eller do/vedbu kan den andre brukes som nødly. Den sørlige delen av den gamle bua skal rives når den nye bua er klar til bruk. Rent materiell kappes til ved, og resten av materiellet tas med til bygda for gjenvinning.

Den nye bua vil bli noe mindre, men samlet totalt areal med bu og uthus forblir uendret. Bua vil også ha uendret bruk med uendret totalt overnattingsplasser.

Bua ligger i Forollhogna nasjonalpark, i nordenden av Forollsjøen. Forollsjøbua brukes av friluftsfolk, både fjellvandrere, jegere og fiskere. Kanskje har den mest verdi for reinsjegerne, der mange har som tradisjon å benytte bua under reinsjakta. Forollsjøbua ligger langt fra folk, og er god å søke ly i når været slår om. Den er tilgjengelig fra både Dalsbygda, Budal og Ålen. Etter søknad om spillemidler, samt på verdiskapingsmidler fra Statskog, har Ålen fjellstyre mottatt tilsagn om støtte fra begge ordningene.

Ålen fjellstyre søker samtidig om å bygge nytt båthus med samme areal og utseende som eksisterende båthus (20 m² BYA), ca. 175 meter nord for det gamle båthuset. Årsaken til ønsket ny plassering er at det er veldig værutsatt der båthuset står i dag, som skaper utfordringer for de som bruker båten, samt at det tærer mer på båten. Det gamle båthuset rives, og i likhet med delen av den gamle bua som rives, kappes rent materiale til ved og resten tas med tilbake til bygda for gjenvinning. En takkonstruksjon som gir takhøyde over gesimshøyde = drager – søyle i front mellom porter.

Prefabrikkeringen av både bu og båthus vil skje som elementbygg av Malum Bygg på Singsås. Dermed vil montering og ferdigstilling i felt ta minimalt med tid. Dette har vi god erfaring med fra oppføring av den nye Langtjønnbua sammen med Singsås fjellstyre.

Tiltaket med restaureringen/bygging vil gi uendret bruk av bua og omkringliggende arealer. Oppføringen ønskes gjennomført i løpet av 2026/2027.

Det søkes om tillatelse for bruk av snøscooter for transport av materiale og utstyr i byggeperioden.»

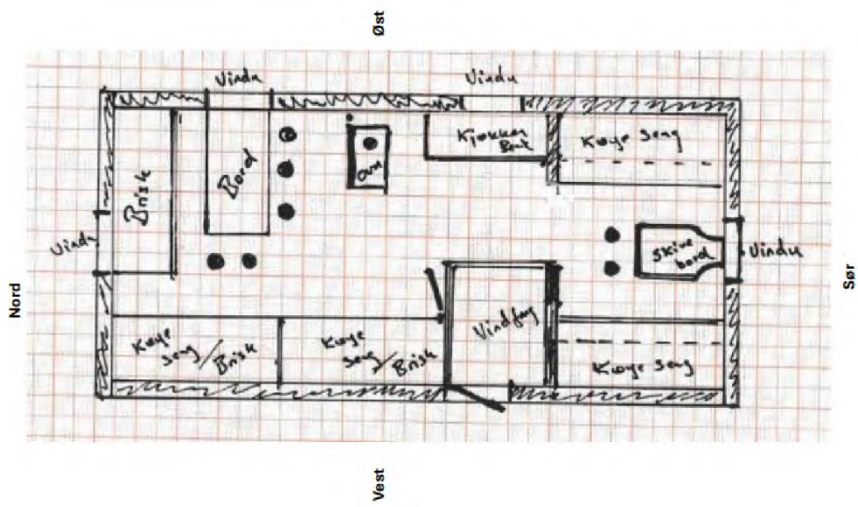
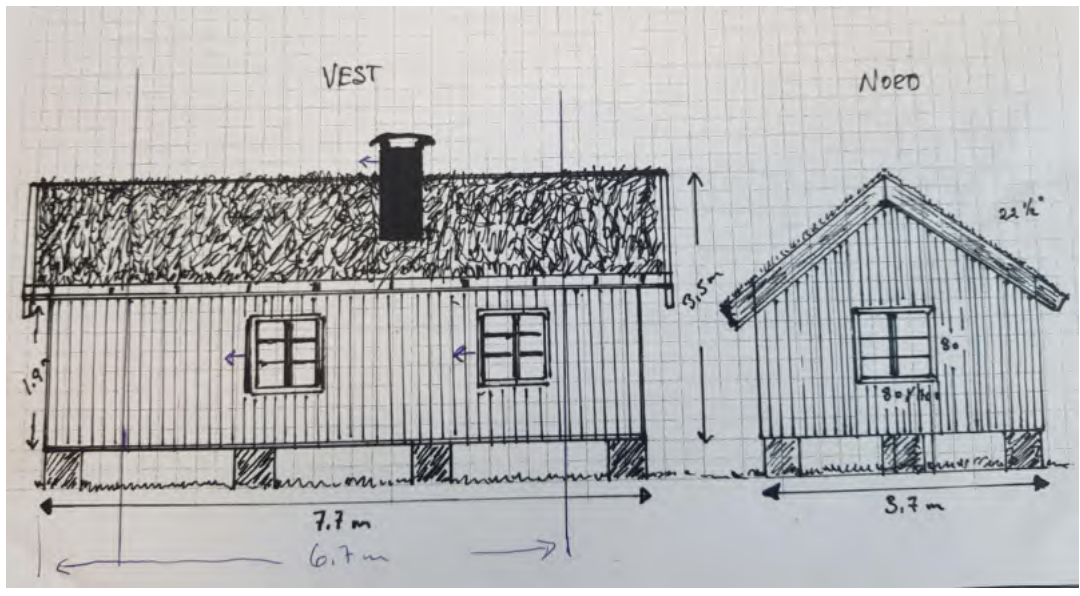

Kart som viser både dagens plassering av dagens bu og båthus, og omsøkt ny plassering av ny bu og nytt båthus. Gjenbruk av gammelbua er marker og viser plasseringen av uthus. Utklipp fra søknaden.

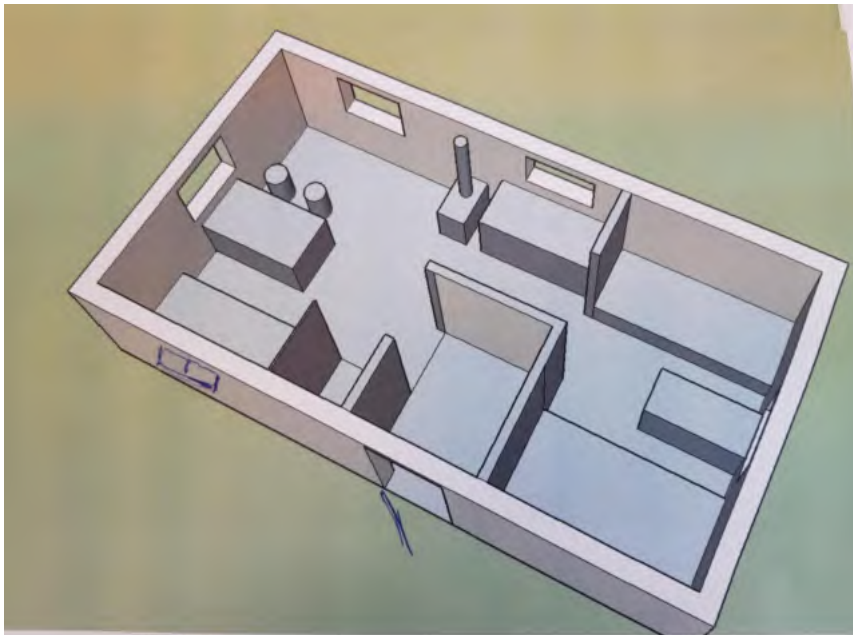

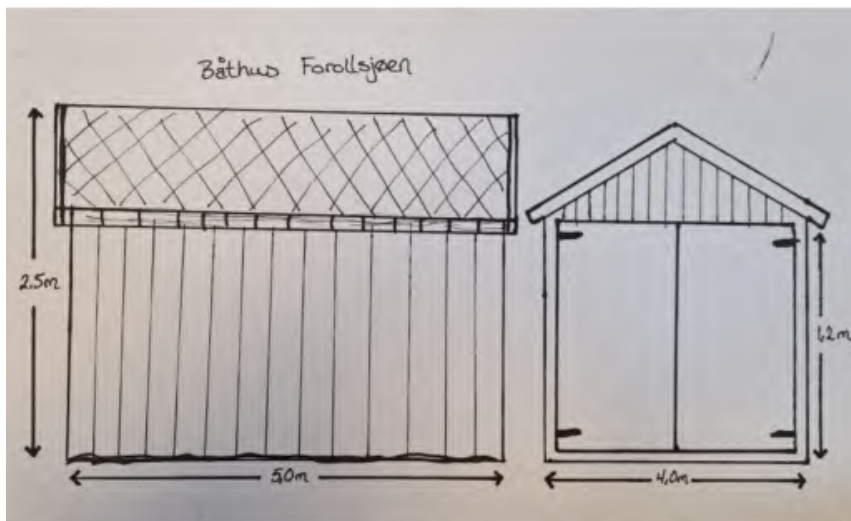
Bilde: Dagens Forollsjøbua, foto: Ålen fjellstyre

Situasjonsplan som viser romløsningen i planlagt ny Forollsjøbu.

Modell som viser romløsningen i planlagt ny Forollsjøbu.

Målsatte tegninger av nytt båthus ved Forollsjøen.

Ålen fjellstyrer gir den 22.09.2025 supplerende opplysninger om fundamentering av den nye bua. Ny bu skal settes på pilarer (12 stk.) som må stå frostfritt. Grunnen for pilarene må forberedes ved at det graves hull i bakken og legges ned isoporelementer på høsten slik at det kan støpes på våren/neste barmarkssesong. Fjellstyret har fått innhentet opplysninger og erfaringer i forbindelse med oppføringen av Hundåtjønnbua til Singsås fjellstyret, jf. saksdokument 6.

Bilde fra fundamentering av bua ved Hundåtjøenna hos Singsås fjellstyre.

Her blir fundament lagt i hullene der isoporplatene har ligget gjennom vinteren, og bærebjelker og elementgulv blir lagt over.

Supplerende opplysninger etter befaring 12.sept.2025

Det ble den 26. september gjennomført en befaring til Forollsjøbua sammen med, dagligleder/fjelloppsyn i Ålen fjellstyre, SNO-Forollhogna og nasjonalparkforvalter. Formålet med befaringen var å se nærmere på både byggene og nye plasseringer av både ny bua og nytt båthus, samt størrelse på eksisterende båthus.

Det kom tydelig fram at det er behov for utbedrende tiltak for både bua og båthuset, og at det er behov for å få et adskilt uthus for vedskjul og utedo.

Bua er både skeiv og utett. Videre blir inngangen til uthusdelen i sørenden av bua, tettet igjen av snøskavl vinterstid.

For båthuset er vind- og værforhold en utfordring for å få trekt inn båten. Videre har båthuset har en utforming som gjør krevende å få trekt inn båten – det er motbakke innover i naustet som gjør det blir forholdsvis lavt innover.

Det ble sett på den foreslåtte nye plasseringen av båthuset som ligger et par hundre meter lengre nordover. Her er det en liten lun vik som er godt egnet for å ta inn båten, noe som også gjøres, og dermed også praktisk å kunne satt opp nytt båthus her.

Dermed kom spørsmålet opp *om hvorfor ikke flytte den nye bua nærmere det nye båthuset?* En ny, egnet tomt for bua pekte seg ut; den ligger også litt lavere i terrenget, og om lag 150 m nord for dagens bu.

Daglig leder i fjellstyret ba derfor om at muligheten for **ny plassering av bua** ble tatt inn i saken, og at det også dermed måtte bli **en ny plassering av uthuset** slik dette er vist på kartutsnittet.

Andre saksopplysninger

Fiskebuene ved sør-enden av Forollsjøen er privat eide og bruk som knytter seg bruksretter som gårder i Dalsbygda har til fiske i Forollsjøen. Det er utarbeidet en egen plan for dette området som gir retningslinjer for byggetiltak på fiskebuene med båthus.

Høringsuttalelser

Forvaltningsmyndigheten har den 13.08.2025 sendt søknaden på høring til villreinnemnda for Forollhogna og Trøndelag fylkeskommune, og fått følgende uttalelser.

Trøndelag fylkeskommune har følgende tilbakemelding, som er den som ble gitt til Holtålen kommune, jf. saksdokument 4:

«Området inngår i Forollhogna villreinområdet, sone 1, hvor ny utbygging eller andre tekniske inngrep som kan forringe nasjonalt villreinområde skal unngås. Ved å flytte båthuset og hytta vil et større areal bli brukt og kan endre villreinens adferd i området. En dispensasjon som omsøkt kan danne en uheldig presedens for liknende saker i fremtiden.

Det er viktig at naust ikke blir innredet med rom for varig opphold. For at naust ikke skal fremstå som privatiserende er det viktig å unngå tiltak som utvendige plattinger, veranda, flere vinduer, etc. Dersom søknaden innvilges, gis det **faglig råd** om at det i vedtaket settes vilkår om at uteareal ikke skal opparbeides og at naustet ikke tillates innredet med rom for varig opphold.

Det er søkt om riving av bygninger. Fylkeskommunen oppfordrer til at man så langt det lar seg gjøre, etterstreber ombruk og gjenbruk av byggematerialene som rives, i tråd med

føringer fra RPA og FNs bærekraftsmål 11 om bærekraftige byer og lokalsamfunn. Ved eventuell dispensasjon, gir vi **faglig råd** om at det settes vilkår om gjenbruk av materialer.

Ut fra de interesser fylkeskommunen er satt til å ivareta har vi ikke avgjørende merknader til søknaden om dispensasjon. Dersom kommunen velger å gi dispensasjon, må dispensasjonen begrunnes godt slik at det ikke danner presedens for behandling av lignende søknader.»

Villreinnemnda for Forollhogna gir følgende høringsuttalelsen, jf. saksdokument 5.:

«Viser til deres to brev 13.08.25 med høring av byggesaker, **bu og båthus ved Forollsjøen, Holtålen**, og fjellstyrebu ved Mattistjønna i Midtre Gauldal.

Sekretariatet oppfatter sakene til å være innafor «tilsvarende omfang og funksjon» og har ikke innvendinger til søknadene. Nemnda blei orientert om sakene på møte 15.09.25.»

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Forskrift om Forollhogna nasjonalpark

Formålet med opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er (§2):

- Å bevare et stort sammenhengende og i det vesentligste urørt fjellområde.
- Å bevare i naturlig tilstand landskapsformer og det biologiske mangfoldet med en variert vegetasjon med stort innslag av kravfulle plantearter og et rikt dyreliv.
- Å verne om kulturminner og kulturlandskapsinnslag.

I Kongelig resolusjon av 21.12.2001 om verneområdene i Forollhogna er det presisert at «innenfor foreslått nasjonalpark vil det være et generelt forbud mot ny bebyggelse.

Eksisterende hytter og buer vil kunne vedlikeholdes så fremt de ikke endrer funksjon», jf.

4. avsnitt s.19 i Kgl.res.

Verneforskriften setter forbud mot ombygging, utvidelser og funksjonsendringer. Dette gjenspeiles i vernebestemmelser § 3, punkt 1.1 der det heter at området vernet mot tekniske inngrep av enhver art, som for eksempel *oppføring og riving av bygninger, ... mv.* Vegetasjonen, herunder også døde trær og busker er vernet mot skade og ødeleggelse av enhver art.

Det er imidlertid gitt i vernebestemmelsene § 3, punkt 1.2 og 1.3 hvilke **tiltak knyttet til bygninger** med bestemte formål det kan gis tillatelse til. Riving av gammel bua for så å erstatte med ny bu angis ikke i bestemmelsene som formål det kan gis tillatelse til. Søknad om denne type byggetiltak må behandles etter naturmangfoldlovens § 48 om *dispensasjon fra vernevedtak.*

Videre er det et generelt forbud mot **motorferdsel**, jf. § 3 punkt 5.1. Det er imidlertid også her gitt bestemmelser i punkt. 5.2 og 5.3 om hvilke formål som kan tillatelse med motorisert ferdsel. Bruk av helikopter for materialetransport for byggetiltak er derimot ikke angitt her, og denne delen av søknaden må også behandles etter naturmangfoldlovens § 48 om *dispensasjon fra vernevedtak.*

Forvaltningsplanen for Forollhogna nasjonalpark gir føringer og retningslinjer for praktisering av vernebestemmelsene.

I forhold til **bygninger** er det gitt beskrivelser i kap.4.2.2 for hva som kan tillatelse av ordinært vedlikehold og reparasjoner av eksisterende bygninger, og kap. 4.2.3 gir føringer for hva som kan tillates av byggetiltak etter verneforskriftens §3, punkt 1.3.

I retningslinjene for bygninger heter det bl.a.:

- Det vil være en svært restriktiv holdning til oppføring av nye bygninger. Tillatelse til nye bygninger med funksjon jakt, fiske eller fritid vil ikke bli gitt.
- Det kan gis tillatelse til oppføring av nye hytter/buer i forbindelse med oppsynsvirksomhet og gjeting. Stor avstand til vei, dårlig dekning i området med tilsvarende husvære og liten konflikt med villreininteresser vil være viktige kriterier for eventuelt å tillate nye slike bygninger.

Videre gis det føringer om at *eventuelle* nye bygninger skal være av mindre omfang og gis en enkel utforming i det som er tradisjonell byggeskikk for området.

Forvaltningsplanen behandler motorferdsel som knytter seg til bruk av motorkjøretøyer til de nytteformålene som vernebestemmelsene henviser til. Utover dette er motorferdsel forbudt, og eventuelle søknader som bruk av helikopter for materialetransport må behandles etter naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven (nml)

I naturmangfoldloven § 48 1.ledd heter det følgende: «Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.»

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene.

I en dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

I tillegg skal søknaden vurderes etter de miljørettslige prinsippene i nml §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jf. nml 7.

Presedens

Nasjonalparkstyret har tidligere behandlet flere søknader om byggetiltak som riving av gamle fjellstyrebuer for å erstatte med ny bu, uthus, utedoer og mindre flyttinger av tomteplasseringer innenfor nasjonalparken, og dispensasjonene er gitt med vilkår som bl.a. oppføring av nytt bygg med samme BYA som opprinnelig bygg, samme fargebruk/dempet fargebruk, enkel utforming, torvtak o.l.

For alle byggetiltak er det søkt om motorferdsel for materialetransport som en del av byggesaken, og hvor det er gitt dispensasjon til bruk av snøscooter knyttet til tiltaket.

Følgende saker, behandlet i nasjonalparkstyret for Forollhogna, er sammenlignbare med søknaden fra Ålen fjellstyre om byggetiltakene til Forollsjøbua:

- AU-sak 1/2023: Langtjønnbua, Singsås, Haltdalen og Ålen fjellstyrer; ny bu som erstatter gammel bu og gjenbruk av deler av gammelbua til uthus, ny bu på ny tomt like ved. Forberedt for torvtak. Under gjennomføring.
- ST-sak 5/2021: Hundåtjønnbua, Singsås fjellstyre; riving av gammel bu, oppføring av ny bu og nytt uthus på ny tomt like ved. Torvtak. Gjennomført og ferdig rapportert.
- ST-sak 4/2021, ST-sak 15/2019: Gjeterbua ved Nørdre Sandfjellet, Soknedal fjellstyre; ny bu og gjenbruk av deler av gammelbua til uthus, ny bu på ny tomt like ved. Torvtak. Gjennomført og ferdig rapportert.
- ST-sak 14/2019: Halstjønnbua, Budal fjellstyre; ny bu (26 m²) som erstatter den gamle bua, samme størrelse, torvtak. Gjennomført og ferdig rapportert.

Myndighet

Nasjonalparkstyret for Forollhogna er forvaltningsmyndighet for Forollhogna nasjonalpark med tilhørende landskapsvernområder og Grøntjønnan naturreservat.

I tråd med nasjonalparkstyret sitt delegeringsreglement av 14.06.2024, har styret delegert sin myndighet til arbeidsutvalget (AU) etter verneforskriftene og naturmangfoldloven § 48 når forvalter ikke har delegert myndighet og hvor tillatelse ikke vil være av stor negativ påvirkning av verneverdiene. Vedtaket skal treffes innenfor rammen av prinsipper fastsatt av styret for de ulike saksområdene, og være enstemmig. Dersom vedtaket ikke er enstemmig, skal saken behandles av nasjonalparkstyret.

Med bakgrunn i tidligere styrebehandling av tilsvarende søknader kan AU behandle denne søknaden fra Ålen fjellstyre, jf. kap. 2.2.1 i delegeringsreglementet.

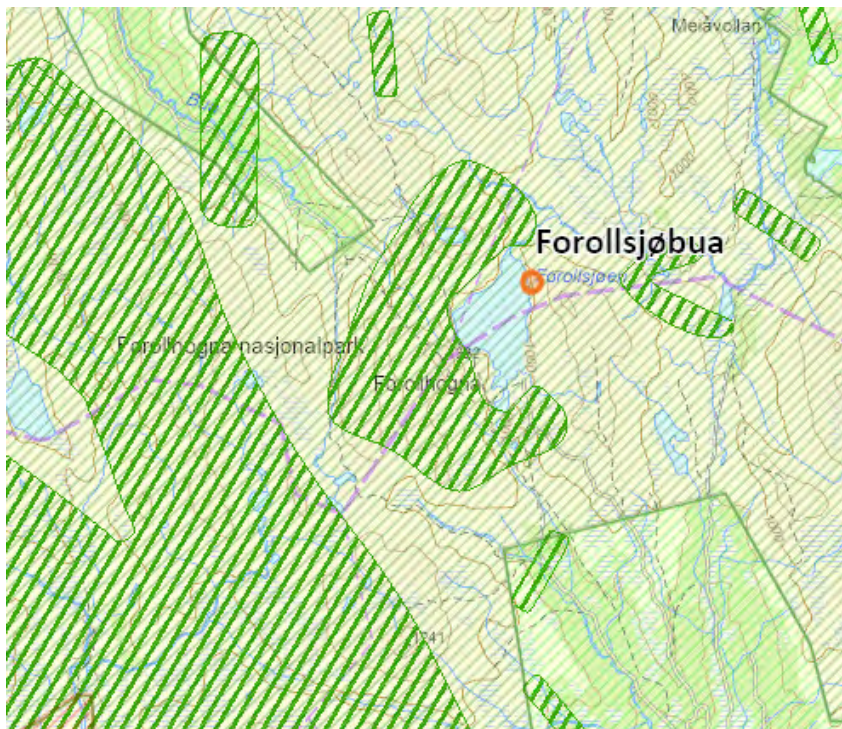
Dersom AU ikke fatter et enstemmig vedtak eller vurderer saken for prinsipiell for egen behandling, kan AU be om at saken legges fram for behandling av nasjonalparkstyret. Neste møte i nasjonalparkstyret er 24. november 2025.

Kunnskapsgrunnlag – naturmangfold og kulturmiljø

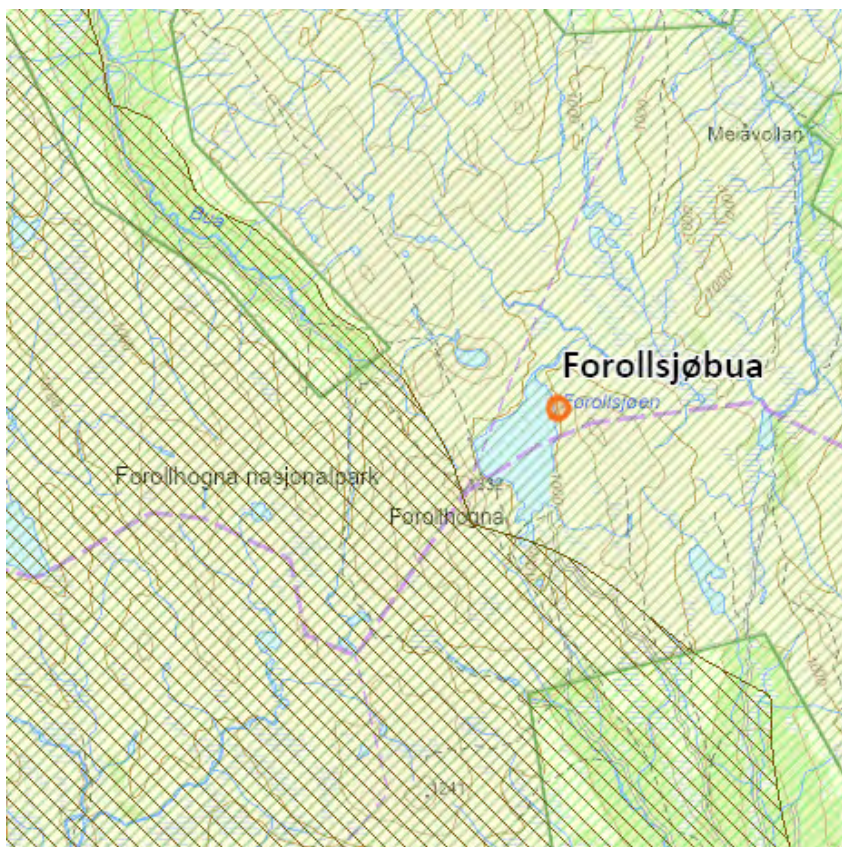
Villreinens leveområder

Forollsjøen og Forollsjøbua ligger innenfor villreinens leveområder, og området er klassifisert som helårsbeite for villrein. Forollsjøbua ligger ikke direkte i områder som er klassifisert som sentrale trekkområder og sentrale kalvings- og oppvekstområder, men i forholdvis nære trekkområder/-veger.

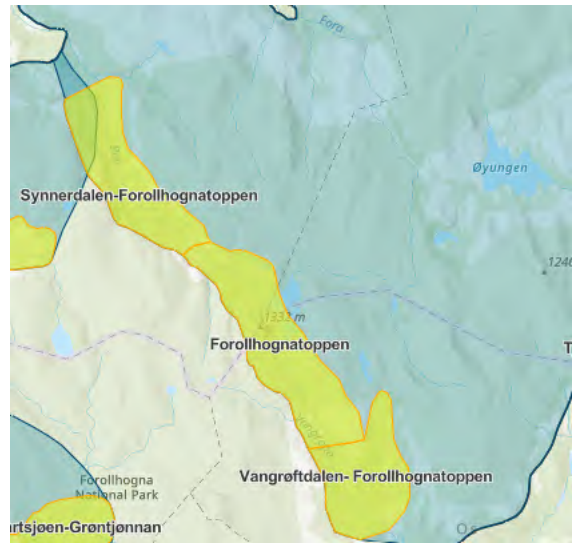
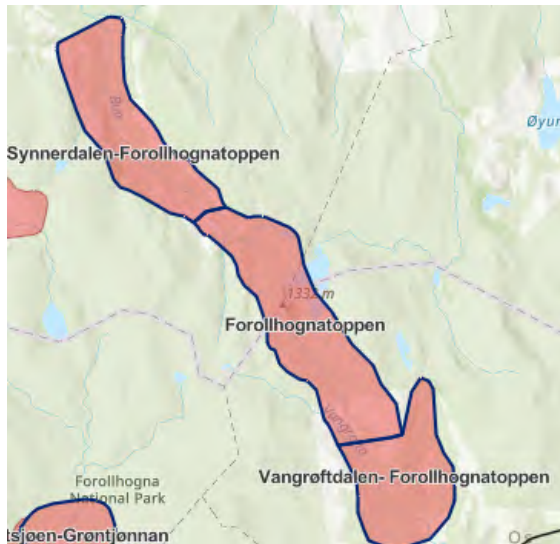

Kartutsnitt som viser sentrale trekkområder for villreinen i Forollhogna.

Kartutsnitt som viser at de sentrale kalvings- og oppvekstområdene for villreinen i Forollhogna er på sør- og nordvest for Forollsjøen.

Villreinen er en ansvarsart for Norge som medfører at vi har et internasjonalt ansvar for arten, og forvaltningen av villreinens leveområder er derfor av stor nasjonal interesse. Forollhogna villreinområde er ett av 10 nasjonale villreinområder, og i den forbindelse er det gjort utredninger og vurderinger etter kvalitetsnormen for villrein. Villreinen i Forollhogna har fått gult trafikk-lys dvs. middels god kvalitet, som er et signal om å være føre-var.

I kvalitetsnormen del 3 om leveområder og menneskelig påvirkning, er det pekt på akse Synnerdalen-Forollhogntoppen-Vangrøftdalen (markert som rød sone) som utfordringer med relativt stor trafikk og ferdsel i barmarksperioden som fører til arealunnvikelse og reduserte trekkmuligheter østover. Dermed får området øst for akse Synnerdalen-Vangrøftdalen en redusert arealbruk i sommer- og høstbeiteperioden.

I 2013 ble regional plan for Forollhogna villreinområdet vedtatt av fylkestingene, og regional plan gir føringer for arealforvaltningen av villreinområdet med randområder. Områdene rundt Forollsjøen er sone 1 i regionalplan dvs. nasjonale villreinområdet med spesielt viktige områder for villrein og hvor det skal tas særlige hensyn til villrein innenfor dette området. Det skal ikke etableres ny fritidsbebyggelse innenfor området. Ny utbygging eller andre tekniske inngrep som kan forringe nasjonalt villreinområde skal unngås.

Øvrig naturmiljø

I Artskart ligger det registreringer av flere fuglearter som er registrerte som sårbare og nær trua i området ved Forollsjøen.

Kulturmiljø – kulturminner og -landskap

Forollsjøbua ble oppført i 1959 i en enkelt utførelse, og ligger i Hesjedal statsallmenning i Holtålen kommune. Bua, også kalt «Ålbyggbua» på folkemunne, ligger for seg selv ved Forollsjøen, og inngår ikke direkte i et bygningsmiljø slik som fiskebuene i sør-enden av sjøen.

Vurderinger etter verneforskrift og naturmangfoldloven

Om søknaden

Det kommer frem av søknaden ved beskrivelser og bilder at det er behov for utbedrende tiltak av både bua og båthuset. Det følger med målsatte tegninger og bilder av bua. Det mangler eksakte mål, skisse og bilder eksisterende båthus. For å få et bedre grunnlag for behandlingen av søknaden, er det derfor blitt gjennomført befarings med tiltakshaver. Dette for å kunne se og vurdere både tilstanden på bygningene og de omsøkte plasseringene. På befaringsen kom det fram at det også ville gunstig å flytte bua ennå lengre nordover slik at den bli nærmere det nye båthuset, samt at uthuset også da må få en ny plassering. Det ble enighet om at nasjonalparkforvalter tar dette inn i saken uten nærmere skriftliggjøring fra fjellstyret pga. saksbehandlingstiden.

Nasjonalparkforvalter vurderer derfor at søknaden, inkl. gjennomført befarings, er tilstrekkelig opplyst til å legge saken fram for nasjonalparkstyret ved arbeidsutvalget for behandling. Nasjonalparkforvalter vil vise bilder i møtet.

Om kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget for naturmiljøet i området vurderes å være godt nok for å vurdere søknaden, og det er derfor ikke behov for å innhente ny kunnskap, jf. nml §§ 8-9.

Forollsjøbua ligger i nasjonalt villreinområde, men utenfor de områdene som pr. nå er klassifiserte som kalving- og oppvekstområde og sentrale trekkområder for villrein. Forollsjøbua har stått uendret mht. størrelse etter vernetidspunktet i 2001. Ny bu vil bli redusert i BYA til fordel for å få muligheten til et uthus. Båthuset vil forbli i samme størrelse, men skifte plassering. Byggetiltakene vil derfor forbli innenfor samme BYA som i dag, og forholdene for overnatting forblir uendret.

Videre er det ved Forollsjøen registrerte fuglearter som er sårbare og nær trua som det må tas hensyn til. Byggetiltakene knyttet til Forollsjøbua vil foregå delvis på vinterstid og i et avgrenset område. Det forventes derfor at dette ikke vil være forstyrrende for fuglelivet.

Forvalter vurderer derfor at selve byggetiltakene ikke vil kunne ha noen større negativ påvirkning på villrein sin bruk av området. Det kan likevel være at forholdene for villreinen øst og nord for Forollsjøen kan endre seg med tida, og at bruken av Forollsjøbua må vurderes i forhold til dette, f.eks. redusert tilgang til bua ved at den avlås i sårbare perioder for villreinen, jf. nml § 10 om økosystemtilnærming.

Trøndelag fylkeskommune påpeker at arealbruken økes og endres ved flytting av byggene, og at dette kan påvirke villreins bruk av områder. Videre påpekes det at båthuset ikke må innredes med rom for opphold eller påbygges med platting, flere vinduer.

Villreinnemnda for Forollhogna har ingen innvendinger til søknaden så lenge byggetiltakene medfører endringer av størrelser og funksjoner av byggene.

Det settes vilkår om at motorisert ferdsel i forbindelse med materialetransport må gjennomføres utenom sårbare perioder for villreinen som er kalvingstid for villreinen og ellers en sårbar periode dyre- og fugleliv i fjellet. Jf. nml § 10.

Fjellstyret er tiltakshaver og det settes vilkår om at fjellstyret er ansvarlig for å gjennomføre tiltaket hensynsfullt i forhold til terreng, landskap og naturmiljø. Det stilles vilkår til selve utførelsen av den nye bua og det nye båthuset for å ivareta det enkle og nøkterne uttrykket buer i fjellet har. Videre settes det vilkår om at byggeplass holdes rydding under arbeid, samt at de gamle tomtene for både dagens bu og båthus skal ryddes for byningsrester og terrenget skal tilbakeføres til mest mulig det opprinnelige for stedet. Både den nye bua og båthuset vil bli prefabrikkerte ned i bygda for så å bli transportert til byggeplassen. Dette vil samlet sett redusert motorferdsel og forstyrrelser i fjellet i forhold til om det ville vært nybygging på plassen. Prefabrikkerte bygg er en hensiktsmessig måte å få gjennomført byggetiltaket på. Jf. nml §§ 10-12.

Samlet vurdering og tilrådning

Følgende er lagt til grunn ved behandlingen av søknaden om byggetiltakene tilknyttet Forollsjøbua, og i avgjørelsen etter nml § 48 om dispensasjon fra vernevedtak:
Nasjonalparkstyret ved arbeidsutvalget (AU) følger de presiseringene som ble gjort i kongelig resolusjon hvor det heter at eksisterende buer kan «*vedlikeholdes så fremt de ikke endrer funksjon*». Videre støtte AU seg på de føringer som er gitt i forvaltningsplanen i forhold til vedlikeholdstiltak for bygninger, samt tidligere behandlinger etter nml § 48 av samme type byggetiltak om å tillate riving gamle buer for så oppføring av ny bu med samme *mål, uttrykk og funksjon*.

For Forollsjøbua er det behov for tiltak knyttet til både tetting av selve bua og fundamentering, samt å få adskilt uthusfunksjoner som utedo fra bua. Båthuset har en noe ugunstig plassering med hensyn til vær- og vindforhold, samt en krevende utforming av selve bygget mht. å få trekt båten inn. Dette lar seg best løse ved å flytte båthuset til en tomt som ligger i le for vinden. Dette utløser også behov for å kunne flytte bua nærmere ny plassering av båthuset enn først planlagt. Av både praktiske og byggetekniske hensyn lar behovet for de utbedrende byggetiltakene knyttet til Forollsjøbua seg best bli løst ved en helt ny bu og nytt båthus på nye tomter. Ny bua med uthus vil utgjøre samme BYA som eksisterende bu er for seg selv, og ny bu medføre ikke økte sengeplasser. Gjenbruk av deler av den gamle bua dekker behovet for uthus med vedskjul og utedo, og reduserer derfor det samla omfanget av byggetiltak sett i forhold til riving av hele gammelbua og helt nytt uthus. Nye tomter for både bu og båthus framstår som bedre egne plasser med hensyn til være- og grunnforhold.

Det legges vekt på at Forollsjøbua, som eies og driftes av Ålen fjellstyre, er en fjellbu som ligger langt til fjells og som er åpen for allmenheten. Bua brukes av lokalbefolkningen som er fiskere, turgåere og jegere – da særlig reinsjegere. I tillegg brukes bua av eget fjelloppsyn.

Når en ny bu og nytt båthus ved nordøst-enden av Forollsjøen står ferdig vil man til å begynne med måtte kunne forvente å få noe økt lokal interesse, men over tid forventes det likevel ikke at den nye bua vil utløse økt ferdsel og dermed heller ikke at det vil føre til økt forstyrrelser for villreinen. Dersom det skulle oppstå økt ferdsel på en slik måte at det påvirkning på villreinen sin bruk av området, kan det måtte vurderes om det skal være redusert tilgang til bua ved at den avlåses i sårbare perioder for villreinen.

Det er satt vilkår til dispensasjonen for å begrense belastningen på naturmiljøet med særlig vekt på villreinen og for ivareta verneverdiene i et langsiktig helhetsperspektiv. Den gitte dispensasjonen med vilkår til byggetiltaket inkl. bruk av snøscooter ansees derfor ikke å stride mot vernevedtakets formål og heller ikke kunne påvikre verneverdiene nevenverdige. Det ansees heller ikke at denne dispensasjonen vil kunne skape en negativ presedens for verken nasjonalparken eller andre verneområder med tilsvarende bestemmelser.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna

postboks 2600
7734 STEINKJER

Deres ref

Vår ref

2025/994-4

Saksbehandler

Jens Erik Trøen
95894782

Dato

06.08.2025

Forespørsel om behandling etter verneforskrift - rive- og byggetiltak bu og båthus ved Forollsjøen

Det er mottatt søknad om dispensasjon for byggetiltak ved Ålen Fjellstyret sin bu ved Forollsjøen.

Tiltaket skal skje innenfor området for Forollhogna nasjonalpark og i det området som i kommuneplanens arealdel er benevnt som LNF-området.

Forollsjøbua ble oppført i 1959 og har i dag tilstand som gjør at tiltakshaver ser det mest fornuftig å erstatte den med ny. Eksisterende bu har bebygd areal 38m². Ny bu med bebygd areal 25 m² ønskes satt opp om lag 30 meter nord for dagens bu. Plassering er valgt med bakgrunn i byggegrunn og snøforhold. Det planlegges at del med 13m² av den gamle bua skal gjenstå som uthus.

Samtidig søker fjellstyre om å rive dagens båthus og føre opp nytt om lag 175 meter nord for dagens plassering. Bebygd areal 20 m². Tiltaket er begrunnet med værforhold på dagens plassering.

Tiltakene planlegges utført ved prefabrikkerte elementer som gir kort byggetid i tiltaksområde.

Søknaden med tiltakshavers opplysninger og begrunnelser for tiltaket ligger vedlagt.

Foreløpig vurdering

Rive- og byggetiltaket krever dispensasjon i forhold til arealformålet i KPA. Slike saker behandles politisk i formannskapet.

Før saken legges fram for behandling i formannskapet sendes saken til nasjonalparkforvaltningen for behandling etter verneforskriften.

Med hilsen

Holtålen kommune

Jens Erik Trøen
Avdelingsingeniør byggesak

Dokumentet er elektronisk og sendes derfor uten signatur.

HOLTÅLEN KOMMUNE
Helsetunet 7
7380 Ålen

Saksbehandler:
Helene G. Lillevold, 92081419

E-postadresse
alen@fjellstyrene.no

Vår referanse
28/25-21.3

Vår dato
02.07.2025

Søknad om byggetiltak på bu og båthus ved Forollsjøen - Ålen fjellstyre

Ålen fjellstyre søker om oppføring av ny bu på ny tomt ved Forollsjøen, og rivning av deler av eksisterende bu. Dagens Forollsjøbu ble reist i 1959 og har definitivt sett sine beste dager. En restaurering av eksisterende bu ville kostet mer enn bygging av en ny bu.

Forollsjøbua utvendig

Hovedrom Forollsjøbua

Adresse
Bakkavegen 3, 7380 Ålen

E-postadresse
alen@fjellstyrene.no

Bankgiro
4355 14 50997

Organisasjonsnr.
975735532

SE VÅRE TILBUD: www.fjellstyreneiholtalen.no

Størrelsen på eksisterende bu er ca. 38 m² BYA, mens en ny bu vil få et redusert areal på ca. 24,9 m² BYA. Bua ønskes oppført ca. 30 meter nord for dagens bu. Denne plasseringen har fast grunn til å bygge ei stødig og stabilt bu, og gode forhold for å komme inn i bua på vinters tid.

Utformingen av den nye bua blir tilnærmet lik Langtjønnbua, der Ålen fjellstyre er medeier. Tegninger innvendig er vedlagt, med en noe endret gang/kjøkkenløsning for å kunne berge med ett ildsted og samtidig ha noe gang som vindfang.

Den gamle bua vil brukes som brakke for snekkere og lager for verktøy og materiell mens byggingen pågår. Den nordlige del av den gamle bua skal deretter gjenbrukes til do/vedbu, og ha et bruksareal på 13 m² BYA.

Det synes positivt at det er litt avstand mellom bua og do/vedbu, både for trivsel og sikkerhet. Ved for eksempel brann i bua eller do/vedbu kan den andre brukes som nødly. Den sørlige delen av den gamle bua skal rives når den nye bua er klar til bruk. Rent materiell kappes til ved, og resten av materialet tas med til bygda for gjenvinning.

Den nye bua vil bli noe mindre, men samlet totalt areal med bu og uthus forblir uendret. Bua vil også ha uendret bruk med uendret totalt overnattingsplasser.

Bua ligger i Forollhogna nasjonalpark, i nordenden av Forollsjøen. Forollsjøbua brukes av friluftsfolk, både fjellvandrere, jegere og fiskere. Kanskje har den mest verdi for reinsjegerne, der mange har som tradisjon å benytte bua under reinsjakta. Forollsjøbua ligger langt fra folk, og er god å søke ly i når været slår om. Den er tilgjengelig fra både Dalsbygda, Budal og Ålen. Etter søknad om spillemidler, samt på verdiskapingsmidler fra Statskog, har Ålen fjellstyre mottatt tilsagn om støtte fra begge ordningene.

Ålen fjellstyre søker samtidig om å bygge nytt båthus med samme areal og utseende som eksisterende båthus (20 m² BYA), ca. 175 meter nord for det gamle båthuset. Årsaken til ønsket ny plassering er at det er veldig værutsatt der båthuset står i dag, som skaper utfordringer for de som bruker båten, samt at det tærer mer på båten. Det gamle båthuset rives, og i likhet med delen av den gamle bua som rives, kappes rent materiale til ved og resten tas med tilbake til bygda for gjenvinning. En takkonstruksjon som gir takhøyde over gesimshøyde = drager – søyle i front mellom porter.

Prefabrikeringen av både bu og båthus vil skje som elementbygg av Malum Bygg på Singsås. Dermed vil montering og ferdigstilling i felt ta minimalt med tid. Dette har vi god erfaring med fra oppføring av den nye Langtjønnbua sammen med Singsås fjellstyre.

Tiltaket med restaureringen/bygging vil gi uendret bruk av bua og omkringliggende arealer. Oppføringen ønskes gjennomført i løpet av 2026/2027.

Det søkes om tillatelse for bruk av snøscooter for transport av materiale og utstyr i byggeperioden.

Med vennlig hilsen

Helene G. Lillevold

Helene G. Lillevold
Fjellopsyn/saksbehandler
Fjellstyrene i Holtålen

Kopi til:

Statskog SF

Vedlegg:

- Kart over omsøkt plassering av ny bu og nytt båthus
- Tegning utvendig og innvendig av bu
- Tegning av båthus
- Bilder fra byggeprosessen på Langtjønnbua

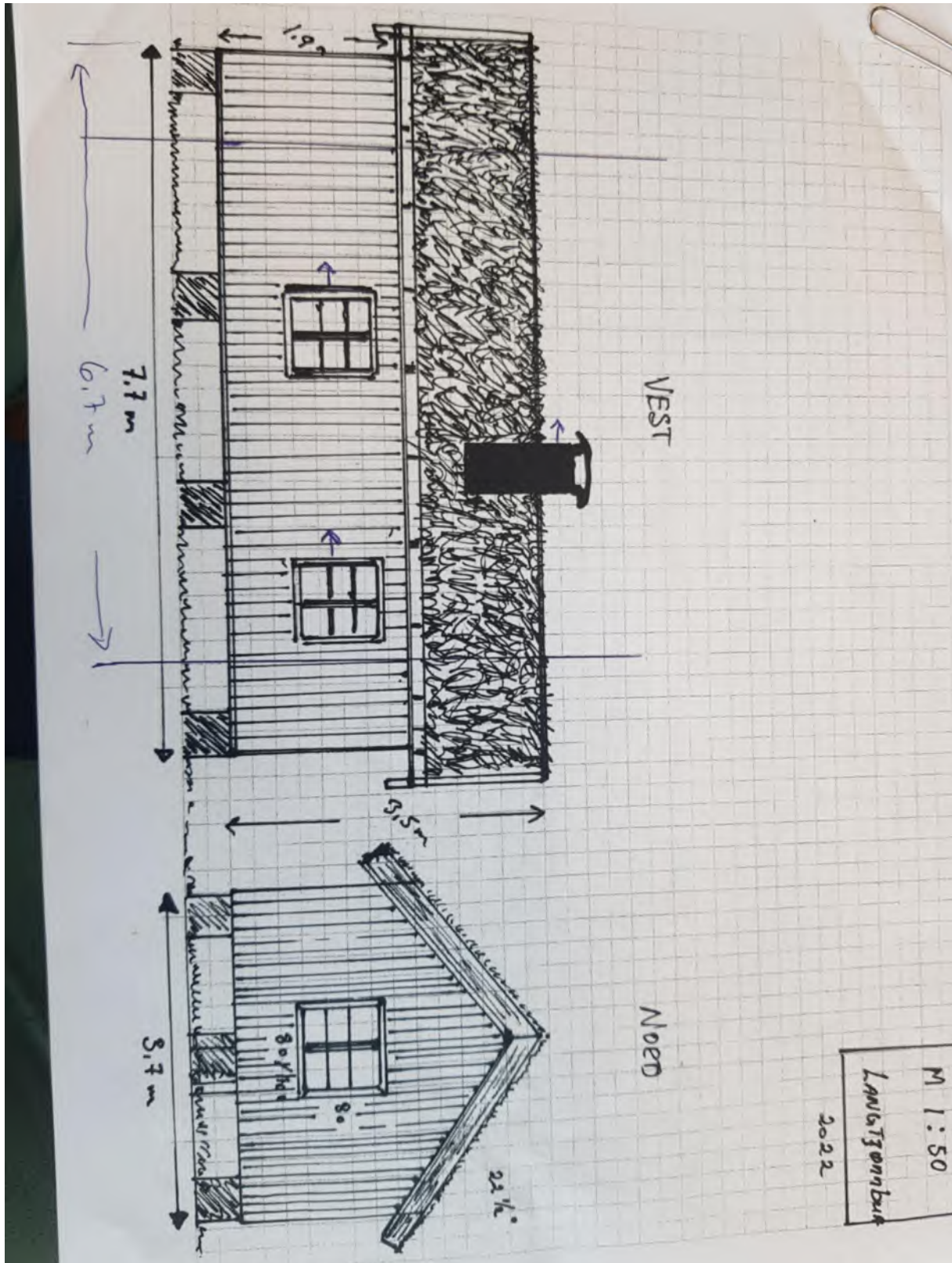
Kart over omsøkt plassering av ny bu og nytt båthus

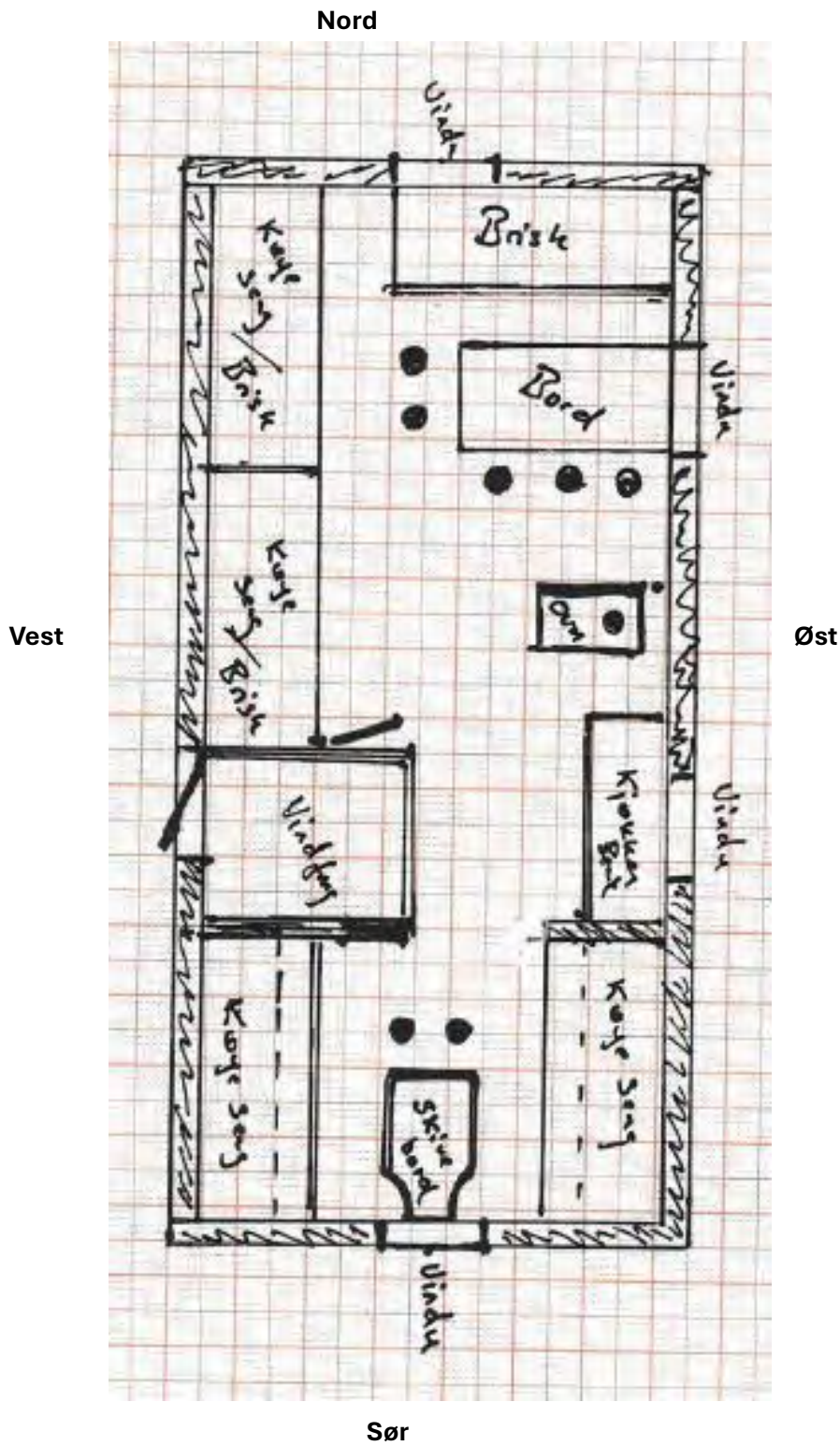

Målsatt tegning av Langtjønnebua som viser areal og byggverkets høyde. Lengden på Forollsjøbua vil være 1 m kortere (6,7 m), og vindu vil flyttes noe, men de andre målene vil være like.

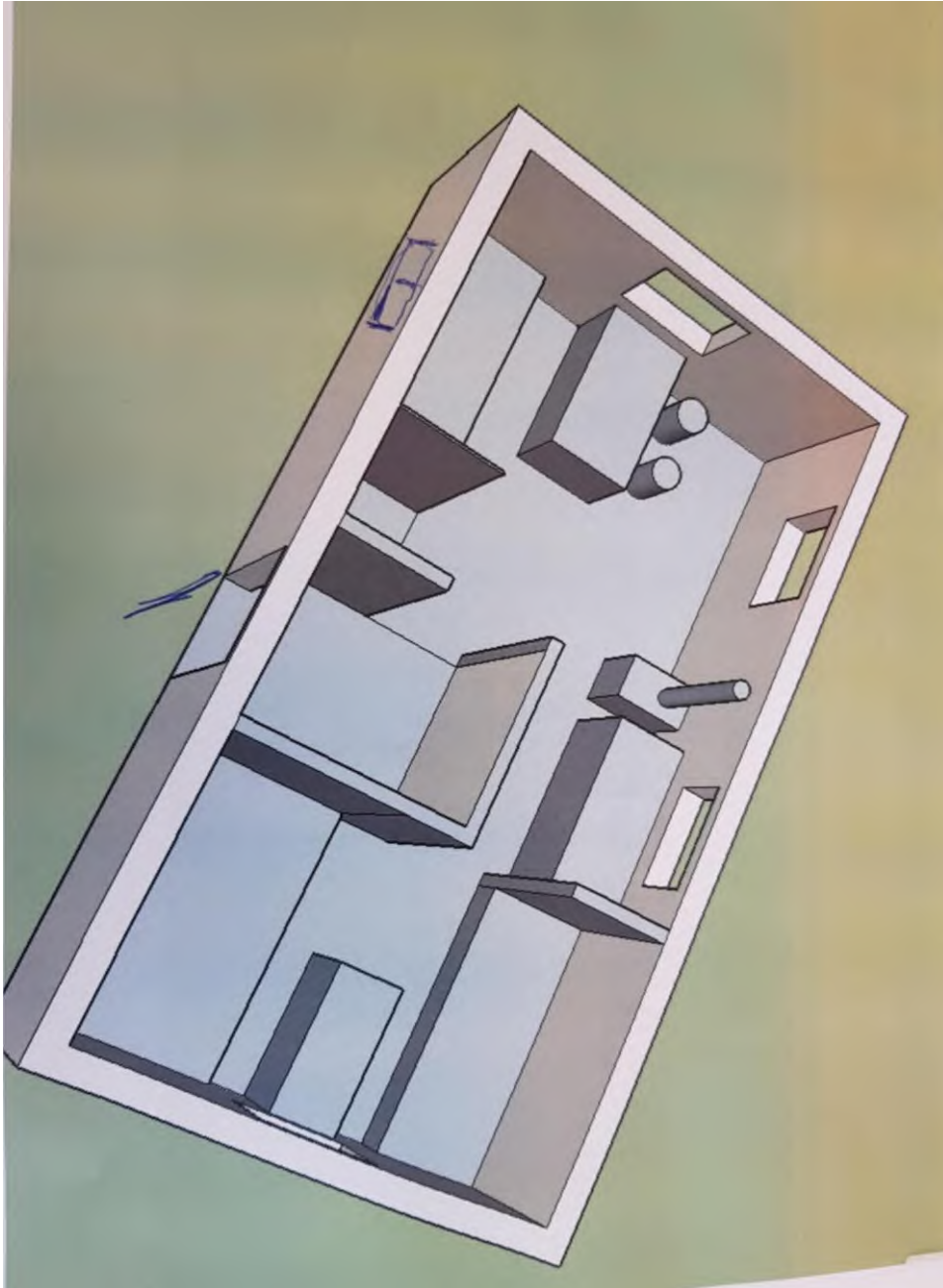
Tegning innvendig med vindfang

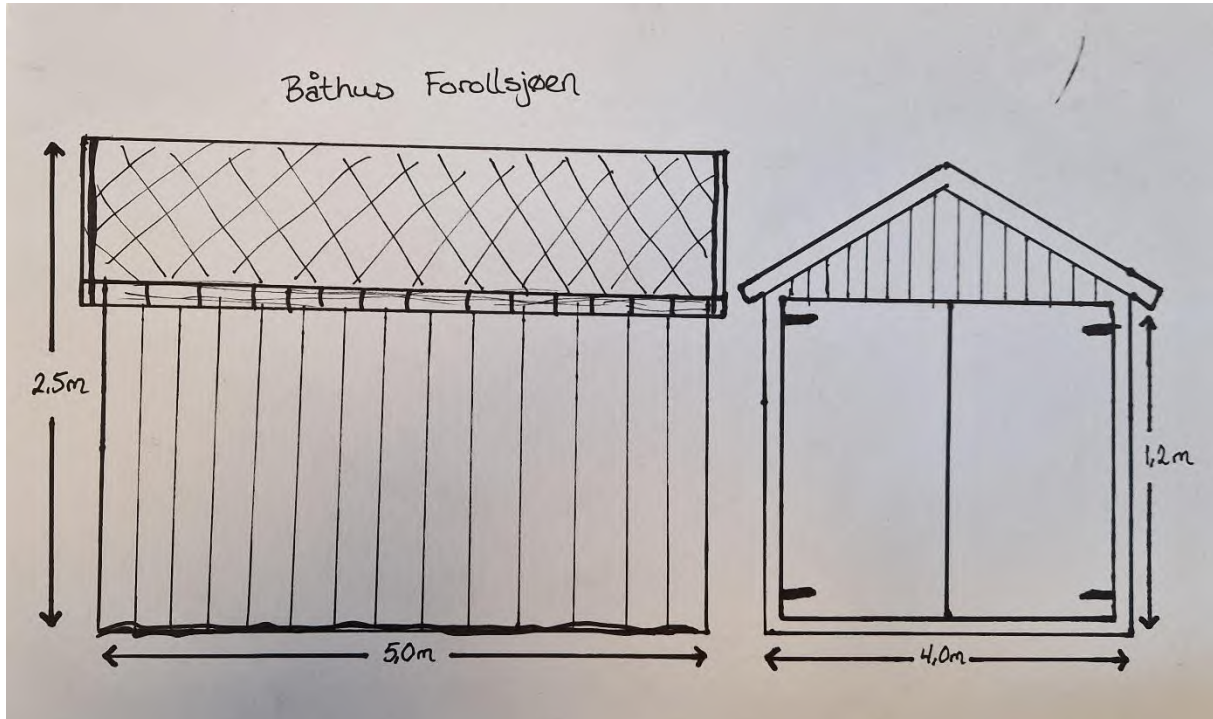
Skisse av planlagt ny Forollsjøbu

Målsatt tegning av nytt båthus.

Eksempelbilde fra Fundin (Folldal Fjellstyre)

Langtjønnbua ble ferdigstilt vinteren 2022/2023

Bilde fra oppføring av Langtjønnbua

Hovedrom innvendig i Langtjønnbua

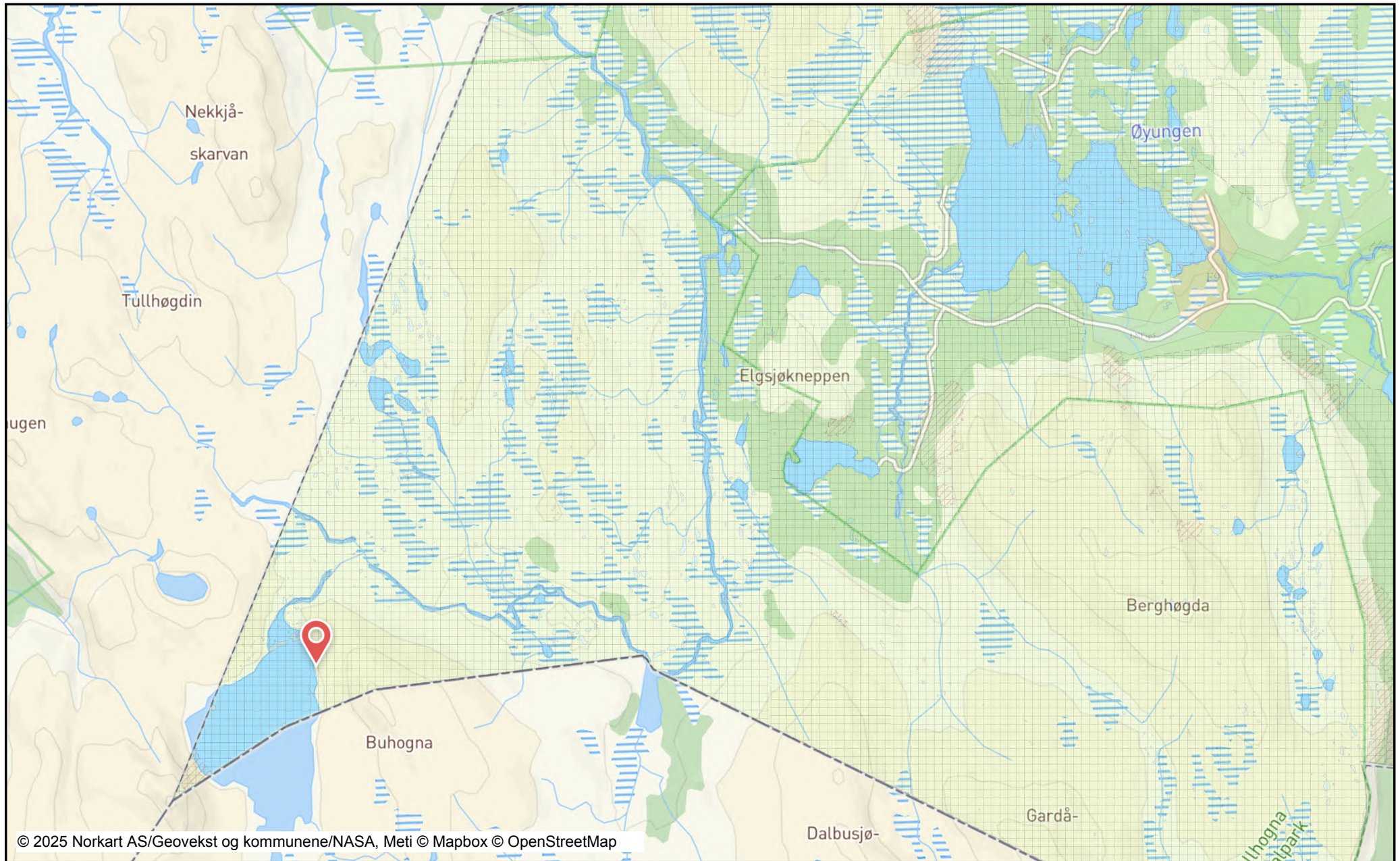
Oversiktskart Forollsjøbua

Dato: 04.07.2025

Målestokk: 1:75000

Koordinatsystem: UTM 32N

Det tas forbehold om riktigheten eller fullstendigheten av opplysningene i dette kartet. Det kan ikke rettes krav som følge av at disse opplysningene benyttes som

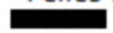

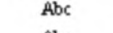

Tegnforklaring

Kommuneplan/Kommunedelplan PB

- Faresone grense
- Faresone - Ras- og skredfare
- Båndlegginggrense
- Båndlegging for regulering etter PBL
- Båndlegging etter lov om naturvern
- Fritidsbebyggelse - nåværende
- Fritids- og turistformål - nåværende
- Råstoffutvinning - nåværende
- Råstoffutvinning - fremtidig
- LNFR-areal - nåværende
- LNFR-areal - fremtidig
- LNFR-areal ,Spredt bolig-,fritids-og
- Bruk og vern av sjø og vassdrag mec

Felles for kommuneplan PBL 1985 o

- Planområde
- Planens begrensnig
- Grense for arealformål
- Påskrift områdenavn
- Kommune(del)plan - påskrift

HOLTÅLEN KOMMUNE
Helsetnet 7
7380 ÅLEN

Vår dato: 19.08.2025   **Vår referanse:** 202527671-2   **Vår saksbehandler:**
Deres dato: 04.07.2025   **Deres referanse:** 2025/994-2   Tanja Staldvik Wallervand

Fylkeskommunens uttalelse til høring av dispensasjon - LNFR - Rive- og byggetiltak bu og båthus ved Forollsjøen - 300/1 - Holtålen kommune

Trøndelag fylkeskommune mottok 04.07.2025, høring av søknad om dispensasjon fra LNFR-formål i kommuneplanens arealdel. Det er søkt om riving av hytte og naust, og bygging av ny hytte og naust i samme område. Kommunen har ikke gjort forhåndsvurdering i saken.

Området inngår i Forollhogna villreinområdet, sone 1, hvor ny utbygging eller andre tekniske inngrep som kan forringe nasjonalt villreinområde skal unngås. Ved å flytte båthuset og hytta vil et større areal bli brukt og kan endre villreinens adferd i området. En dispensasjon som omsøkt kan danne en uheldig presedens for liknende saker i fremtiden.

Det er viktig at naust ikke blir innredet med rom for varig opphold. For at naust ikke skal fremstå som privatiserende er det viktig å unngå tiltak som utvendige plattinger, veranda, flere vinduer, etc. Dersom søknaden innvilges, gis det **faglig råd** om at det i vedtaket settes vilkår om at uteareal ikke skal opparbeides og at naustet ikke tillates innredet med rom for varig opphold.

Det er søkt om riving av bygninger. Fylkeskommunen oppfordrer til at man så langt det lar seg gjøre, etterstreber ombruk og gjenbruk av byggematerialene som rives, i tråd med føringer fra RPA og FNs bærekraftsmål 11 om bærekraftige byer og lokalsamfunn. Ved eventuell dispensasjon, gir vi **faglig råd** om at det settes vilkår om gjenbruk av materialer.

Ut fra de interesser fylkeskommunen er satt til å ivareta har vi ikke avgjørende merknader til søknaden om dispensasjon. Dersom kommunen velger å gi dispensasjon, må dispensasjonen begrunnes godt slik at det ikke danner presedens for behandling av lignende søknader.

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Kommunal

Vi minner om den generelle aktsomhetsplikten etter kulturminneloven § 8. Dersom en under opparbeidingen skulle støte på noe spesielt i grunnen (mulig fredet kulturminne), må en stanse arbeidet og varsle fylkeskommunen.

Med vennlig hilsen

Anne Caroline Haugan
Seksjonsleder

Tanja Staldvik Wallervand
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandlere:

Kulturminner, nyere tid: Monica Anette Rusten

Kopimottaker:

Fra: Hjemseæteren, Tom[tom.hjemseæteren@statsforvalteren.no]
Sendt: 16.09.2025 10:07:45
Til: Bull, Hans;Nisja, Eli Grete[hans.bull@statsforvalteren.no;eli.nisja@statsforvalteren.no]
Tittel: Byggesaker på høring

Viser til deres to brev 13.08.25 med høring av byggesaker, bu og båthus ved Forollsjøen, Holtålen, og fjellstyrebu ved Mattistjønna i Midtre Gauldal. Sekretariatet oppfatter sakene til å være innafor «tilsvarende omfang og funksjon» og har ikke innvendinger til søknadene. Nemnda blei orientert om sakene på møte 15.09.25.

Med vennlig hilsen
Tom Hjemseæteren
senioringeniør

Statsforvalteren i Innlandet

/Villreinnemnda for

Forollhogna

Telefon: 62 55 11 85
Mobil: 48 11 50 97
E-post: tom.hjemseæteren@statsforvalteren.no
Web: www.statsforvalteren.no/in

Nasjonalparkstyret for Forollhogna v/ Eli Grete Nisja

Postboks 2600
7734 Steinkjer

Saksbehandler:
Helene G. Lillevold, 92081419

E-postadresse
alen@fjellstyrene.no

Vår referanse
32/25-21.3

Vår dato
23.09.2025

Tilleggssøknad til byggetiltak på bu ved Forollsjøen - Ålen fjellstyre

Ålen fjellstyre har sendt søknad om oppføring av ny bu på ny tomt ved Forollsjøen, og rivning av deler av eksisterende bu, 300/1/104. I søknaden ble det tatt stilling til at oppføring av ny bu ønskes gjennomført i løpet av 2026/2027.

Etter å ha gjort noen undersøkelser knyttet til fundamentering av ny bu, har vi kommet fram til at en mulig løsning vil være å legge til rette isoporelementer nå på høsten 2025, for å lette støping på våren 2026. På Langtjønnbua ble ikke dette gjort, og man ser allerede at fundamentene ikke er gode nok på lengre sikt.

Den løsningen som vi nå søker om ble gjort på Singsås fjellstyre sin bu ved Hundåtjønnna, da den ble oppsatt. Legger ved bilder fra støpingen etter at isoporelementene ble tatt opp. Måten det gjøres på er at det graves ut 12 relativt grunne firkantede hull i bakken, som det legges ned 10 cm tykke isoporplater i. Disse kan da lett vippes ut når man skal begynne med støping til våren. Fordelen med å gjøre det på denne måten er at det krever et minimalt naturinngrep. Man fjerner mindre jord/jordsmonn, og fundamentene vil bli liggende mer skjult.

Saksbehandler har vært i kontakt med flere entreprenører for råd (Malum Bygg og Dalsbygda Laft), og de har forespeilet flere løsninger. Dalsbygda Laft henviste til arbeidet med Hognabua, der det ble kjørt inn utstyr med traktor og båt, men det var 10 år siden. Dette hadde selvfølgelig vært et alternativ å søke om, men dersom det finnes en mer skånsom og effektiv løsning, ser vi det som et bedre alternativ.

Andre momenter i denne prosessen er tidspunkt for gjennomføring knyttet til innvilgede tilskudd. Ålen fjellstyre har mottatt spillemidler, samt tilskudd fra Grunneierfondet til tiltaket, og deler av disse betinger bruk i 2026. Dersom vi blir nødt til å utsette byggingen enda et år, det vil si til 2027, er vi redder for å miste noe av støtten.

Det søkes derfor om å starte arbeidet allerede nå på senhøsten i 2025 med å bære inn og grave ned 12 isoporplater ca 10 – 15 cm ned i bakken der den nye bua er omsøkt plassert.

Vi beklager at søknaden kommer såpass sent, men håper likevel den kan tas til behandling.

Vedlegg:

- Bilder fra fundamentering av Singsås fjellstyre sin bu ved Hundåtjønnna

Adresse
Bakkavegen 3, 7380 Ålen

E-postadresse
alen@fjellstyrene.no

Bankgiro
4355 14 50997

Organisasjonsnr.
975735532

Bilde fra fundamentering av bua ved Hundåtjønna hos Singsås fjellstyre.

Her blir fundament lagt i hullene der isoporplatene har ligget gjennom vinteren, og bærebjelker og elementgulv blir lagt over.

Ferdig bæring til bua ved Hundåtjønn.

Med vennlig hilsen

Helene G. Lillevold

Helene G. Lillevold
Fjellopsyn/saksbehandler
Fjellstyrene i Holtålen

Kopi til:
Statskog SF

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2025/9829

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna	13/2025	03.10.2025

Forollhogna nasjonalpark - søknad om byggetiltak og ny plassering av Mattisbua med uthus og båthus ved Storhiåsjøen, samt motorisert ferdsel for materialtransport - søker: Budal fjellstyre

Nasjonalparkforvalters innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved Arbeidsutvalget gir Budal fjellstyre dispensasjon fra Forskrift om Forollhogna nasjonalpark, § 3 punkt 1.1 for oppføring av ny Mattisbua på ny tomt, riving og gjenbruk av deler av gammel bua til uthus, flytting av utedo og utbedringer av tilhørende båthuset tilhørende Mattisbua innenfor Forollhogna nasjonalpark.

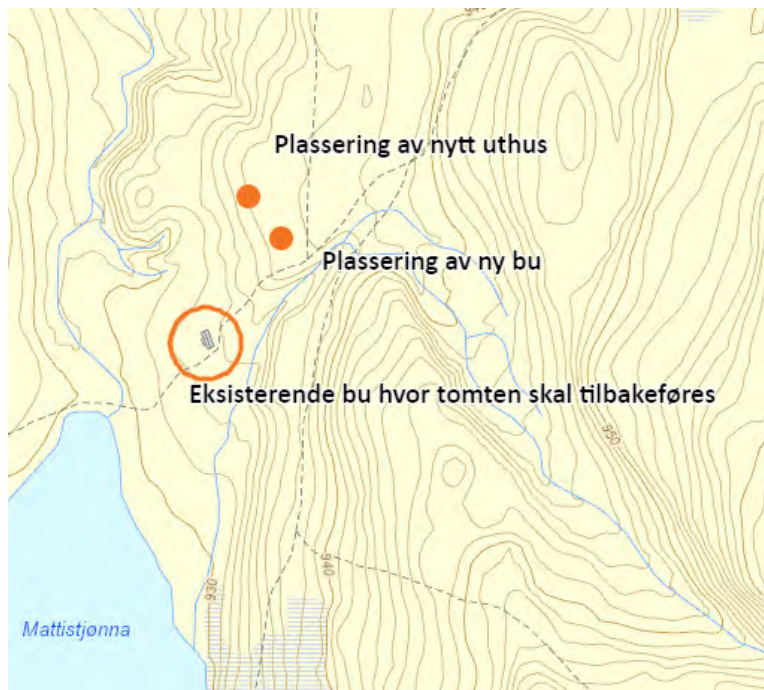
Nasjonalparkstyret ved AU gir også Budal fjellstyre dispensasjon fra verneforskriftens § 3 punkt 5.1 for bruk av snøscooter i forbindelse med byggetiltakene.

Følgene vilkår gjelder for dispensasjonen:

1. Eksisterende bu på ca. 28,6 m² BYA kan rives og **ny bu på 24 m² BYA** kan føres opp på ny tomt ca. 40 m nord for eksisterende bu som vist på kartutsnitt.
2. En deler av eksisterende bu skal gjenbrukes som **uthus på ca. 6 m² BYA med rom for vedskjul**, og plasseres like nord for ny bu som vist på kartutsnitt.
3. Den midlertidige utedoen på **1 m² BYA** skal flyttes til uthuset og bli permanent.

og

Kartutsnitt som viser tomteplassering for ny bu nytt uthus i tråd med vilkår 1 og 2.

4. Båthuset tillates å få nytt røstet tak og innsetting av port i tråd med lokal byggeskikk for båthus.
5. De nye byggene fundamenteres ved pilarer som tilrettelegges for frostsikring.
6. Ny bu med uthus skal ha en enkel og nøktern utforming med farge som ikke virker fremtredende i landskapet. Dører og omramming av dører og vinduer skal ha samme farge som resten av bygget. Byggene skal utformes slik vedlagte byggetegninger viser, og tegningen er en del av vedtaket.
7. Når den nye bua er oppført, skal deler av den gamle bua rives og resten av gammelbua skal tilpasses til uthus. Den gamle tomta skal forberedes slik at stedegen vegetasjon raskt kan etablere seg. Utedoen skal flyttes inntil uthuset.
8. Det skal holdes ryddig på byggeplassen slik at ikke bygningsavfall ligger skjemmende rundt bua eller blåser utover. Rivingsmaterialer som er ubehandlet/rent trevirke kan benyttes som ved. Øvrige materialer som ikke kan gjenbrukes, skal tas i retur og leveres på godkjent avfallsmottak. Brenning av avfall er ikke tillatt.
9. Bruk av snøscooter skal være i tilknytning til nødvendig transport av materialer, utstyr og arbeidsfolk i forbindelse med byggearbeidet, og samordnes for å begrense den motoriserte ferdselen. All transport skal skje før 15.april. Det skal føres egen kjørebok for denne transporten.
10. Både motorferdsel og byggearbeider skal skje skånsomt av hensyn til naturmiljø, terreng og vegetasjon, og det skal utvises særlig hensyn til dyrelivet og villrein spesielt.
11. Det skal føres kjørebok for all transport knyttet til byggetiltakene tilknyttet denne dispensasjonen, og kjørebok skal leveres nasjonalparkstyret etter avsluttet oppdrag.
12. Byggetillatelsen og bruk av snøscooter gitt etter verneforskrift gjelder i 3 år fra denne vedtaksdato.
13. Når alle tiltak er gjennomførte og avsluttet, skal det gis en sluttrapport med bilder av byggene til nasjonalparkstyret.

Det oppfordres til bruk av byggeskikkveilederen «Bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder».

Videre vil nasjonalparkstyret ved AU oppfordre Budal fjellstyre til å *følge nøye med villreins trekk og arealbruk i fokusområdet ved Endalen-Storhiåsjøen*, jf. delnorm 3 i Kvalitetsnormen for villrein, og vurdere tiltak som redusert tilgang på Mattisbua i de mest sårbare periodene for villreinen.

Hjemmel:

Søknaden om byggetiltakene inkludert flytting til nye tomter og bruk av snøscooter for materialtransport behandlet som en dispensasjon fra vernevedtak, og dispensasjonen er hjemlet i naturmangfoldloven § 48 første ledd.

Arbeidsutvalget har behandlet saken i tråd med delegeringsreglementet for nasjonalparkstyret av 14.06.2024, og saken refereres for nasjonalparkstyret.

Begrunnelse:

I behandlingen og avgjørelsen av søknaden etter naturmangfoldloven (nml) § 48 om dispensasjon fra vernevedtak for byggetiltak tilknyttet Mattisbua med uthus og båthus legges følgende til grunn:

Nasjonalparkstyret ved arbeidsutvalget følger de presiseringene som ble gjort i kongelig resolusjon hvor det heter at eksisterende buer kan *«vedlikeholdes så fremt de ikke endrer funksjon»*.

Videre støtte arbeidsutvalget seg på de føringer som er gitt i forvaltningsplanen i forhold til vedlikeholdstiltak av buer, samt tidligere dispensasjoner gitt etter nml § 48 av samme type byggetiltak om å tillate riving gamle buer for så oppføring av nye buer med samme *mål, uttrykk og funksjon*.

Videre er det i dispensasjonen lagt vekt på at behovet for byggetiltakene knytter seg til at eksisterende bu er i dårlig forfatning, og at det av både praktiske og byggetekniske hensyn best lar seg løse ved en helt ny bu. Plasseringen av dagens bu viser seg også å være utfordrende i forhold til snøforholdene, og ved å flytte plassering av de nye bua vil den kunne stå seg bedre med hensyn til snø, vær og vind. Den nye bua vil heller ikke medføre noe økte sengeplasser. Behovet for uthus løses ved gjenbruk av deler av den gamle bua, og dermed reduseres det samla omfanget av byggetiltak sett i forhold til riving av hele gammelbua og helt nytt uthus.

Tiltakene på båthuset kan nærmest betraktes som vedlikehold, men tiltakene endre fasader som krever tillatelse etter nml.

Det legges videre vekt på at Mattisbua, som eies og driftes av Budal fjellstyre, er en fjellbu som ligger langt til fjells og som er åpen for allmenheten. Bua brukes av turgåere, jegere og fiskere, og særlig reinsjegere. I tillegg brukes bua av eget fjelloppsyn og noe av beitelag i forbindelse med tilsyn og sanking av sau.

Det kan forventes at ny Mattisbu kan å få noe økt lokal interesse og bruk, men at det over tid likevel ikke vil utløse økt ferdsel og dermed heller ikke at det vil føre til økt forstyrrelser for villreinen. Dersom det skulle oppstå økt ferdsel på en slik måte at det

påvirkning på villreinen sin bruk av området, vil fjellstyre selv vurdere om tilgang til bua skal reduseres ved at den avlåses i sårbare perioder for villreinen.

Det er satt vilkår til dispensasjonen for å begrense belastningen på naturmiljøet med særlig vekt på villreinen og for ivareta verneverdiene i et langsiktig helhetsperspektiv. Den gitte dispensasjonen med vilkår til byggetiltaket inkl. bruk av snøscooter ansees derfor ikke å stride mot vernevedtakets formål og heller ikke kunne påvikre verneverdiene nevenverdig. Det ansees heller ikke at denne dispensasjonen vil kunne skape en negativ presedens for verken nasjonalparken eller andre verneområder med tilsvarende bestemmelser.

Saksdokumenter (følger saken)

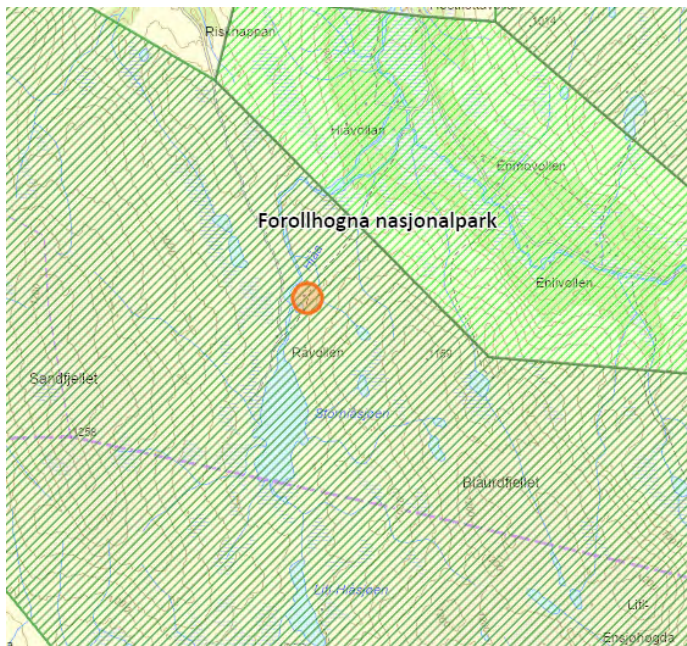
- 1 Søknad om oppføring av ny fjellstyrehytte. Mattisbua Hiåsjø.docx
- 2 Situasjonkart Mattisbua Hiåsjø.pdf
- 3 Tegninger fjellstyrehytte Mattiasbu Hiåsjø.pdf
- 4 Tegning uthus Mattisbu Hiåsjø.pdf
- 5 Innvendig.png
- 6 Supplerende opplysninger - Forollhogna nasjonalpark - til byggesaken på Mattisbua
- 7 Høringsuttalelse - Forollhogna nasjonalpark - byggesak - Mattisbua

Andre saksdokumenter:

1. Forskrift om Forollhogna nasjonalpark, 21.12.2001.
2. Forvaltningsplan for Forollhogna nasjonalpark, 2004.
3. Delegeringsreglement for nasjonalparkstyret for Forollhogna, 14.06.2024.
4. Regional plan for Forollhogna villreinområdet, 2013-2025.
5. Kvalitetsnormen for villrein, delnorm 3 om leveområder og menneskelig for villreinen i Forollhogna – kartfortelling, 2021.

Saksopplysninger

Nasjonalparkstyret for Forollhogna mottok den 04.08.2025 søknad fra Budal fjellstyre om byggetiltak knyttet til Mattisbua nord for Storhiåsjøen, samt søknad om bruk av snøscooter for transport av materialer og arbeidsfolk i forbindelse med byggetiltakene.

Kartutsnitt som viser lokaliteten til Mattisbua nord for Storhiåsjøen innenfor Forollhogna nasjonalpark.

Søknaden

Budal fjellstyre søker om å rive av eksisterende bu Mattisbua og oppføring av ny bu, samt gjenbruk av deler av eksisterende bu til uthus. Det søkes om ny plassering av bua med uthus. Det søkes samtidig om byggetiltak på tilhørende båthus ved Storhiåsjøen. I 2022 fikk fjellstyret tillatelse til oppføring av en midlertidig utedo, som nå søkes om å flytte inntil uthuset.

Det søkes samtidig om bruk av snøscooter for transport i tilknytning byggetiltakene.

Søknaden gjengis i sin helhet, jf. saksdokumenter 1-5:

«Mattisbua/Hiåbua har stått siden 1925, men ikke hatt avtale med grunneier Statskog før i 2022, da fjellstyret overtok bua. Bua står åpen, og nyttes av beitebrukere, jegere, fiskere osv. som før.

Dagens bu er i dårlig forfatning. Dette skyldes alder, men også at bua står i en forsenking i terrenget, slik at bua hele vinteren er under snø, samt at bekken sør for bua av og til går mot buveggen ved vårmelding. Dette fører til mye fukt i bua, dårlig opptørking og dermed råte.

Ny bu på ca. 24 m² (som er noe mindre enn dagens totalareal) ønskes oppført på anvist sted ca. 40 m nord for dagens plassering. Dette er en plassering som vil gi mindre snø rundt bygningen, og forenkle adkomst, vedlikehold og gi lang levetid. Plasseringen er godkjent og utvist av grunneier Statskog, og ønsket korrigert noe sør ved befarings sammen med representanter fra Nasjonalparkstyret den 2. april 2025. Dette for å unngå at bua blir liggende for høyt og synlig i terrenget. Budal fjellstyre synes den foreslåtte lille justering er et godt kompromiss.

Ny bu vil bli lokalt produsert av snekkerfirma i Budal og ferdig laget som element nede i bygda. Dette vil gi et godt produkt og rask oppføring når forholdene er til stede. Bua ønskes oppført i mars-april 2026.

Gammelbua vil stå som kvilebu og for lagring av verktøy og materiell til nybua er ferdig.

Deretter vil den lille tømmerkassa som er søndre del i gammel bua flyttes og gjenbrukes som uthus på anvist sted. Midlertidig utedo flyttes til uthuset og blir permanent. (sommer 2026)

Hele prosessen ganske lik som på Gjetarbua, Hundåtjønnbua og Langtjønnbua.

Nybua vil ha uendret bruks areal, uendret antall sengeplasser og uendret bruk. Fjellstyret i Budal og Soknedal drifter nå alle hus rundt Hiåsjøen (unntatt Råbua). Så tilsyn, transport ol har blitt svært rasjonell da alle disse buene får tilsyn på en tur.

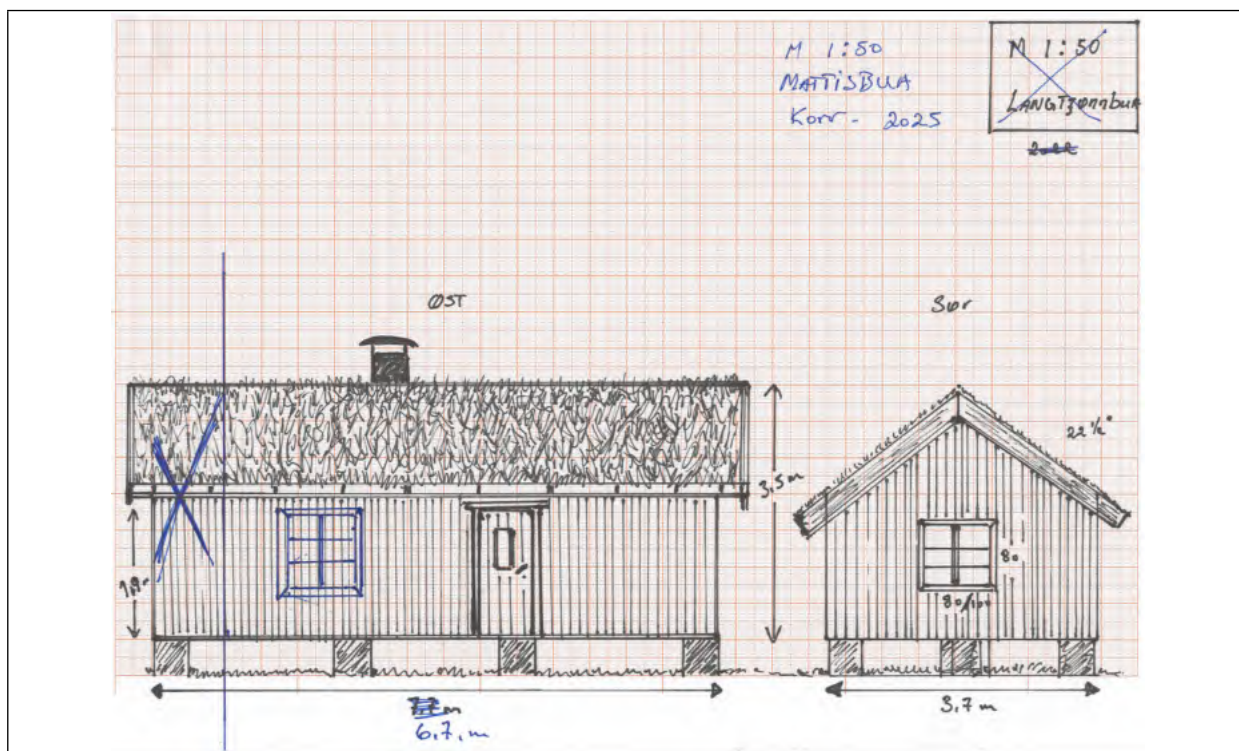
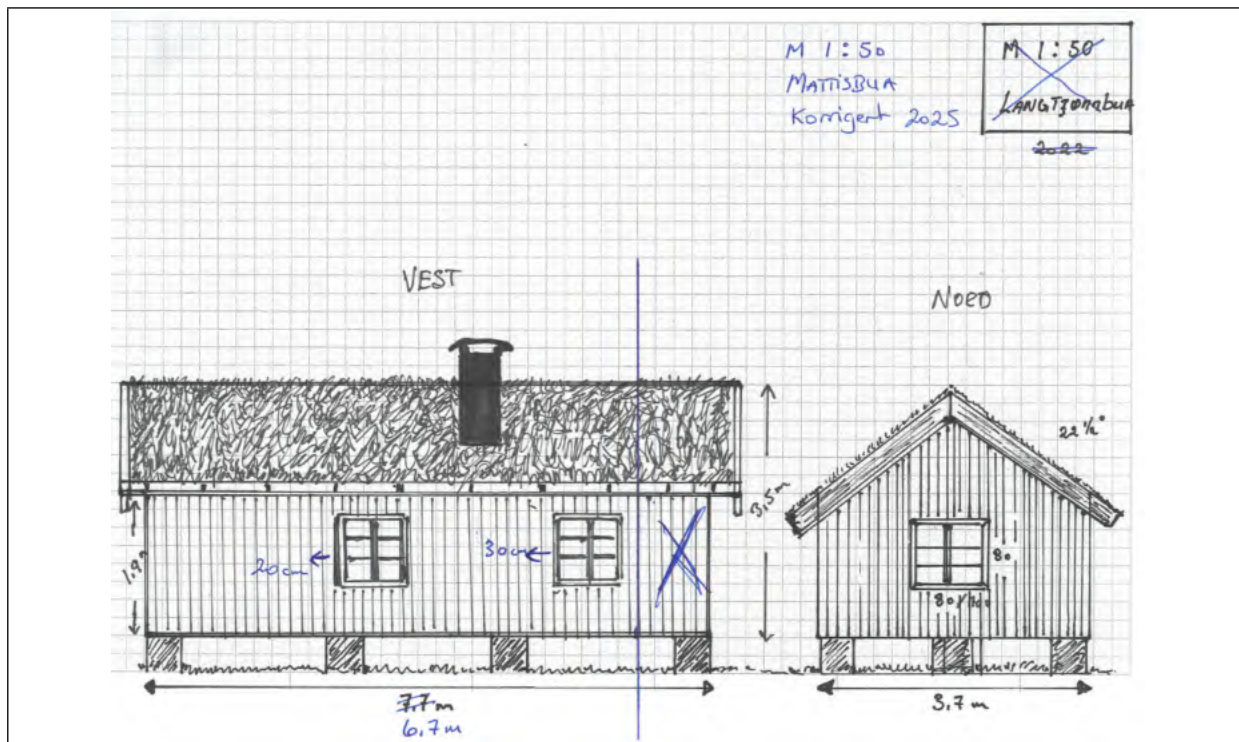
Båthuset på østsiden av Store Hiåsjø er tilknyttet Mattisbua. Det søkes samtidig om utskifting av tak på dette båthuset. I dag er det liggende blekkplater (flatt) Det ønskes å sette opp en liten røsting med trebukker, slik at båthuset får et mere tradisjonelt utseende og blir mere funksjonelt. I tillegg trenger båthuset ny port. (se forslag tegning på bilde.)

Alt av bygge avfall, og gamle bygningsdeler som ikke kan nyttes til ren ved, transporteres ut.»

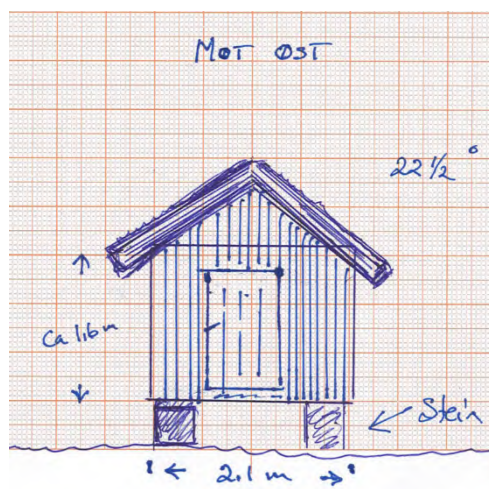
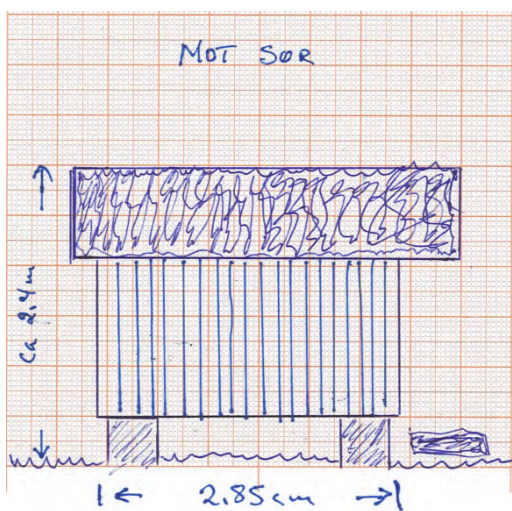
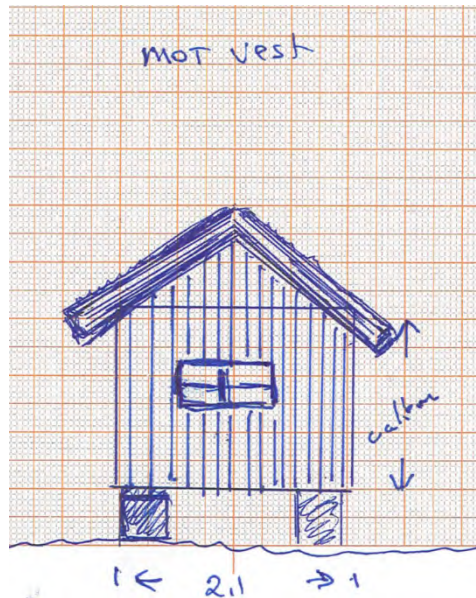
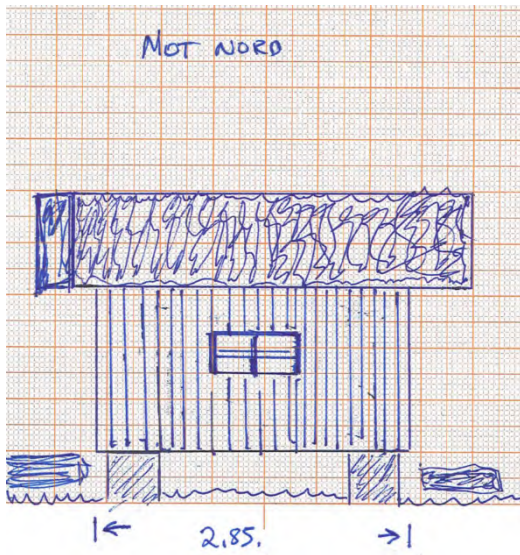
Situasjonskart som følger med søknaden som viser plassering av eksisterende bu, ny tomt for ny bu og uthus med utedo.

Målsatte byggetegninger som følger med søknaden, som er korrigerede tegninger av Langtjønnbua. Her kommer frem målene på den nye Mattisbua slik: Lengde 6,7 m og bredde 3,7 m = 24,8 m² BYA, og høyde til rafta: 1,9 m og høyde til møne 3,5 m, og takvinkel 22,5°.

Målsatte byggetegninger for uthuset: Lengde 2,85 m og bredde 2,1 m = tilnærmet 6 m² BYA, og høyde til rafta: 1,6 m og høyde til møne ca. 2,4 m, og takvinkel 22,5°.

Bilde av båthuset med påtegnet røstet tak og ny dør/port.

Budal fjellstyre ved daglig leder har 22. sept. gitt følgende supplerende opplysninger knyttet til bruk av Mattisbua, jf. saksdokument 7:

«Budal fjellstyre er klar over at bua ligger i et område som nyttes mye av villrein på vårparten.

Etter påske og fram til seterveiene åpner rundt 1-15 juni er bua i svært lite bruk. Det vil ei ny bu også være på grunn av adkomsten på vinteren.

Fjellstyret vil (ikke skal) om bua får økt antall besøkende på vårparten stenge bua fra etter påske/ ca. 15 april og fram til førte del av juni.

Dvs. vi vil ta det ansvaret selv, ikke at det blir en bestemmelse (tror uansett ikke at det blir et problem. Uendret bruk).»

Andre saksopplysninger

Nasjonalparkforvalter har tidlig vært orientert om fjellstyret sin plan om utbedrende byggetiltak på Mattisbua. Det ble alt i 2022 gitt 3-årig tillatelse til en midlertid utedo i tilknytning til bua, og søknaden om utedo inngår i denne søknaden.

I forbindelse med annet feltoppdrag var nasjonalparkforvalter innom Mattisbua og så på tomten med merkene for ny plassering av ny bu. Det ble da gjort en vurdering om at plasseringen så ut til å være trekt litt langt fram i terrenget. Det ble så bakgrunnen for en ny befaring i april 2025 for å vurdere snøforhold på vinterstid. Her deltok daglig leder/fjelloppsyn i Budal fjellstyre, SNO-Forollhogna sammen med nestleder i nasjonalparkstyret og nasjonalparkforvalter.

Tomteplasseringen ble vurdert og trekt noe tilbake i terrenget for å bli mindre framtrædende i landskapet, og som det nå søkes om.

Mattisbua, juli 2029.
Foto:
nasjonalparkforvalter

Mattisbua, april 2025
Foto:
nasjonalparkforvalter

Mattisbua innvendig, april 2025.
Foto: nasjonalparkforvalter

Høringsuttalelser

Forvaltningsmyndigheten har den 13.08.2025 sendt søknaden på høring til villreinnemnda for Forollhogna og Trøndelag fylkeskommune med frist for uttalelse 15. september.

Villreinnemnda for Forollhogna gir følgende høringsuttalelsen, jf. saksdokument 6:
«Viser til deres to brev 13.08.25 med høring av byggesaker, **bu og båthus ved Forollsjøen, Holtålen**, og fjellstyrebu ved Mattistjønna i Midtre Gauldal.
Sekretariatet oppfatter sakene til å være innafor «tilsvarende omfang og funksjon» og har ikke innvendinger til søknadene. Nemnda blei orientert om sakene på møte 15.09.25.»

Trøndelag fylkeskommune: har ikke gitt høringsuttalelse til tross for at dette også er blitt etterspurt etter utgått frist for uttalelse.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Forskrift om Forollhogna nasjonalpark

Formålet med opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er (§2):

- Å bevare et stort sammenhengende og i det vesentligste urørt fjellområde.
- Å bevare i naturlig tilstand landskapsformer og det biologiske mangfoldet med en variert vegetasjon med stort innslag av kravfulle plantearter og et rikt dyreliv.
- Å verne om kulturminner og kulturlandskapsinnslag.

I Kongelig resolusjon av 21.12.2001 om verneområdene i Forollhogna er det presisert at «*innenfor foreslått nasjonalpark vil det være et generelt forbud mot ny bebyggelse. Eksisterende hytter og buer vil kunne vedlikeholdes så fremt de ikke endrer funksjon*», jf. 4. avsnitt s.19 i Kgl.res.

Verneforskriften setter forbud mot ombygging, utvidelser og funksjonsendringer. Dette gjenspeiles i vernebestemmelser § 3, punkt 1.1 der det heter at området vernet mot tekniske inngrep av enhver art, som for eksempel *oppføring og riving av bygninger, ... mv.* Vegetasjonen, herunder også døde trær og busker er vernet mot skade og ødeleggelse av enhver art.

Det er imidlertid gitt i vernebestemmelsene § 3, punkt 1.2 og 1.3 hvilke **tiltak knyttet til bygninger** med bestemte formål det kan gis tillatelse til. Riving av gammel bua for så å erstatte med ny bu angis ikke i bestemmelsene som formål det kan gis tillatelse til. Søknad om denne type byggetiltak må behandles etter naturmangfoldlovens § 48 *om dispensasjon fra vernevedtak*.

Videre er det et generelt forbud mot **motorferdsel**, jf. § 3 punkt 5.1. Det er imidlertid også her gitt bestemmelser i punkt. 5.2 og 5.3 om hvilke formål som kan tillatelse med motorisert ferdsel. Bruk av helikopter for materialetransport for byggetiltak er derimot ikke angitt her, og denne delen av søknaden må også behandles etter naturmangfoldlovens § 48 *om dispensasjon fra vernevedtak*.

Forvaltningsplanen for Forollhogna nasjonalpark gir føringer og retningslinjer for praktisering av vernebestemmelsene.

I forhold til **bygninger** er det gitt beskrivelser i kap.4.2.2 for hva som kan tillatelse av ordinært vedlikehold og reparasjoner av eksisterende bygninger, og kap. 4.2.3 gir føringer for hva som kan tillates av byggetiltak etter verneforskriftens §3, punkt 1.3.

I retningslinjene for bygninger heter det bl.a.:

- Det vil være en svært restriktiv holdning til oppføring av nye bygninger. Tillatelse til nye bygninger med funksjon jakt, fiske eller fritid vil ikke bli gitt.
- Det kan gis tillatelse til oppføring av nye hytter/buer i forbindelse med oppsynsvirksomhet og gjeting. Stor avstand til vei, dårlig dekning i området med tilsvarende husvære og liten konflikt med villreininteresser vil være viktige kriterier for eventuelt å tillate nye slike bygninger.

Videre gis det føringer om at *eventuelle* nye bygninger skal være av mindre omfang og gis en enkel utforming i det som er tradisjonell byggeskikk for området.

Forvaltningsplanen behandler motorferdsel som knytter seg til bruk av motorkjøretøyer til de nytteformålene som vernebestemmelsene henviser til. Utover dette er motorferdsel forbudt, og eventuelle søknader som bruk av helikopter for materialetransport må behandles etter naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven (nml)

I naturmangfoldloven § 48 1.ledd heter det følgende: «Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.»

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene.

I en dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

I tillegg skal søknaden vurderes etter de miljørettslige prinsippene i nml §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jf. nml 7.

Presedens

Nasjonalparkstyret har tidligere behandlet flere søknader om byggetiltak som riving av gamle fjellstyrebuer for å erstatte med ny bu, uthus, utedoer og mindre flyttinger av tomteplasseringer innenfor nasjonalparken, og dispensasjonene er gitt med vilkår som bl.a. oppføring av nytt bygg med samme BYA som opprinnelig bygg, samme fargebruk/dempet fargebruk, enkel utforming, torvtak o.l.

For alle byggetiltak er det søkt om motorferdsel for materialetransport som en del av byggesaken, og hvor det er gitt dispensasjon til bruk av snøscooter knyttet til tiltaket.

Følgende saker, behandlet i nasjonalparkstyret for Forollhogna, er sammenlignbare med søknaden fra Tynset kommune om byggetiltak ved Enmolægeret:

- AU-sak 1/2023: Langtjønnbua, Singsås, Haltdalen og Ålen fjellstyrer; ny bu som erstatter gammel bu og gjenbruk av deler av gammelbua til uthus, ny bu på ny tomt like ved. Forberedt for torvtak. Under gjennomføring.

- ST-sak 5/2021: Hundåtjønnbua, Singsås fjellstyre; riving av gammel bu, oppføring av ny bu og nytt uthus på ny tomt like ved. Torvtak. Gjennomført og ferdig rapportert.
- ST-sak 4/2021, ST-sak 15/2019: Gjeterbua ved Nørdre Sandfjellet, Soknedal fjellstyre; ny bu og gjenbruk av deler av gammelbua til uthus, ny bu på ny tomt like ved. Torvtak. Gjennomført og ferdig rapportert.
- ST-sak 14/2019: Halstjønnbua, Budal fjellstyre; ny bu (26 m²) som erstatter den gamle bua, samme størrelse, torvtak. Gjennomført og ferdig rapportert.

Myndighet

Nasjonalparkstyret for Forollhogna er forvaltningsmyndighet for Forollhogna nasjonalpark med tilhørende landskapsvernområder og Grøntjønnan naturreservat.

I tråd med nasjonalparkstyret sitt delegeringsreglement av 14.06.2024, har styret delegert sin myndighet til arbeidsutvalget (AU) etter verneforskriftene og naturmangfoldloven § 48 når forvalter ikke har delegert myndighet og hvor tillatelse ikke vil være av stor negativ påvirkning av verneverdiene. Vedtaket skal treffes innenfor rammen av prinsipper fastsatt av styret for de ulike saksområdene, og være enstemmig. Dersom vedtaket ikke er enstemmig, skal saken behandles av nasjonalparkstyret.

Med bakgrunn i tidligere styrebehandling av tilsvarende søknader kan AU behandle denne søknaden fra Budal fjellstyre, jf. kap. 2.2.1 i delegeringsreglementet.

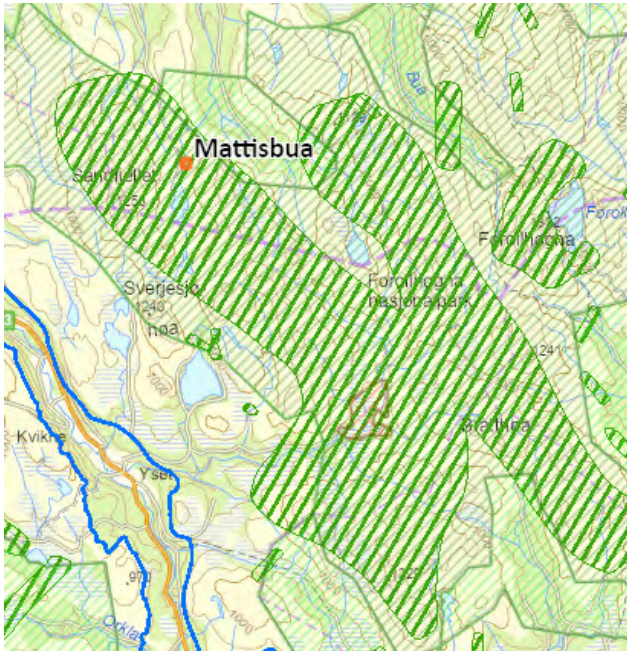
Dersom AU ikke fatter et enstemmig vedtak eller vurderer saken for prinsipiell for egen behandling, kan AU be om at saken legges fram for behandling av nasjonalparkstyret. Neste møte i nasjonalparkstyret er 24. november 2025.

Kunnskapsgrunnlag – naturmangfold og kulturmiljø

Villreinens leveområder

Mattisbua ligger innenfor villreinens leveområder, og innenfor område som er klassifisert som både sentrale trekkområder og sentrale kalvings- og oppvekstområder, jf. kartutsnittene

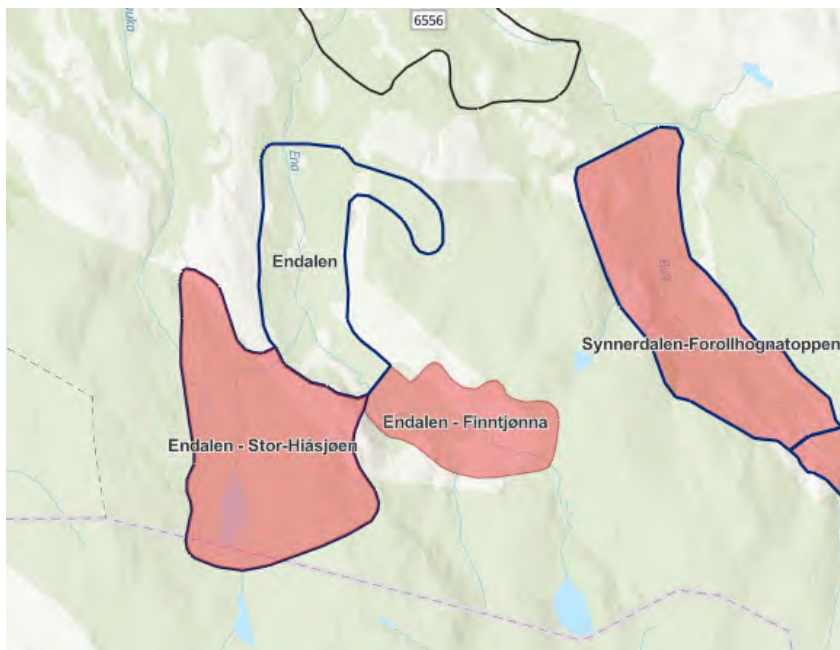
Kartutsnitt som viser sentrale trekkområder for villreinen i Forollhogna, og plasseringen av Mattisbua.

Kartutsnitt som viser at de sentrale kalvings- og oppvekstområdene for villreinen i Forollhogna

Villreinen er en ansvarsart for Norge som medfører at vi har et internasjonalt ansvar for arten, og forvaltningen av villreinens leveområder har derfor stor nasjonal interesse. Forollhogna villreinområde er ett av 10 nasjonale villreinområder, og det er i den forbindelse også gjort vurderinger etter kvalitetsnormen for villrein. Villreinen i Forollhogna har fått gult trafikk-lys dvs. middels god kvalitet, som er et signal om å være føre-var.

I kvalitetsnormen del 3 om leveområder og menneskelig er det pekt på at delområder – såkalt fokusområder med utfordringer mht. arealunnvikelse og trekkpassaer.

Kartutsnitt fra kvalitetsnorm del 3, Forollhogna villreinområde.

- Områder med blått omriss er fokusområder mtp. arealunnvikelse.
- Områder med rød bakgrunn er fokusområder mtp. trekkpassasjer.

Endalen-Stor-Hiåsjøen er markert som et fokusområde av hensyn til både *arealunnvikelse* og *trekkpassasje*. Her heter det i forhold til arealunnvikelse at: «Ferdsele i området har trolig økt de siste 5-10 årene. Foreløpig ser det ikke ut til at reinen unngår å bruke området, men det er viktig å ha fokus på utviklingen i området framover». I forhold til trekkpassasje heter det: «Som følge av økt ferdsel i barmarksperioden de siste 5-10 årene er det bekymring for at trekket forbi Stor-Hiåsjøen skal bli påvirket. Det vil i tilfelle kunne påvirke arealbruken nordover mot Kufjellet og sørover mot Blåurdfjellet og Litl-Ensjøhøgda».

Det er her flere fokusområder som må kunne sies å henge sammen, noe som tilsier at her må det utvikling av villreins arealbruk og menneskelig ferdsel følges med. For fokusområdet **Endalen** er det forholdet til arealunnvikelse hvor heter det: «Ferdsele og trafikk på og rundt vegen, når vegen er åpen. Viktige vårbeiter, lite ferdsel i kalving- og oppvekstperioden foreløpig», og for **Endalen-Finntjønnå**, hvor det er trekkpassasjen som er en utfordring, heter det: «Ferdsele til Finntjønnå og den inngjerda værhavna nord for Finntjønnå påvirker trekket nordøstover i barmarkssesongen. Trekkmulighetene ble trolig verre etter at værhavna fikk ny utforming rundt 2017-2018. Arbeidsgruppa er usikker på i hvor stor grad ferdsel og værhavn reduserer trekket i barmarkssesongen. Trekkpassasjen har særlig vært brukt i jaktperioden».

I 2013 ble regional plan for Forollhogna villreinområdet vedtatt av fylkestingene, og regional plan gir føringer for arealforvaltningen av villreinområdet med randområder. Områdene rundt Storhiåsjøen er sone 1 i regionalplan dvs. nasjonale villreinområdet med spesielt viktige områder for villrein og hvor det skal tas særlige hensyn til villrein innenfor dette området. Det skal ikke etableres ny fritidsbebyggelse innenfor området. Ny utbygging eller andre tekniske inngrep som kan forringe nasjonalt villreinområde skal unngås.

Øvrig naturmiljø

I Artskart ligger det ingen registreringer for sårbare eller trua arter i umiddelbar nærheten av Mattisbua, men fjellvatna og -sjøene og omkringliggende fjellområder er leveområder for flere sårbare arter.

Kulturmiljø – kulturminner og -landskap

Det var helt vanlig at bygninger på gardene i bygda som har gått ut av bruk, ble gjenbruk til på setrene eller til buer i fjellet. Mattisbua er ei slik gammel bu som i 1925 ble oppført av materialer gamle bygninger som var gått ut av bruk, og deler av Mattisbua har vært et kalvhus som er flyttet opp fra en gård nede i bygda.

Mattisbua ligger i Endal statsallmenning og Budal fjellstyre tok over eierskapet til Mattisbua i 2022.

Vurderinger etter verneforskrift og naturmangfoldloven

Om søknaden

Det fremgår av søknaden at det er behov for utbedrende tiltak på Mattisbua inkludert uthus med utedo og tiltak på båthuset. Det følger med målsatte tegninger med søknaden, og bilder som illustrerer behovet for tiltak på båthuset.

Nasjonalparkforvalter har vært på Mattisbua ved flere anledninger, også i form av befaringsfor å se nærmere på plasseringer av ny bu og uthus.

Nasjonalparkforvalter vurderer derfor at søknaden, inkl. gjennomført befaringsfor, er tilstrekkelig opplyst til å legge saken fram for nasjonalparkstyret ved arbeidsutvalget for behandling.

Om kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget for naturmiljøet i området vurderes å være godt nok for å vurdere søknaden, og det er derfor ikke behov for å innhente ny kunnskap, jf. nml §§ 8-9.

Mattisbua ligger i nasjonalt villreinområde, og innenfor det som klassifiserte som kalving- og oppvekstområde og sentrale trekkområder for villrein. I forbindelse med utredningene til kvalitetsnormen for villrein i Forollhogna er områdene ved Endalen-Storhiåsjøen pekt på som fokusområder for både arealunnavikelse og trekkpassasje, og i det ligger det at man her må følge med utviklingen og være forsiktig med nye tiltak som bl.a. kan føre til økt ferdsel. Dette er forhold som fjellstyret selv har drøftet og som også nasjonalparkforvalter har tatt opp med daglig leder. Det er derfor kommet en tilbakemelding om at dette er forhold som fjellstyret selv vil følge med på og eventuelt iverksette tiltak som å redusere tilgangen på bua dersom det skulle viser seg at den legges til grunn for økt ferdsel i området.

Byggetiltakene knyttet til Mattisbua vil foregå delvis på vinterstid og i et avgrenset område, og det forventes derfor at dette ikke vil videre forstyrrende på annet dyreliv og fugleliv i området.

Mattisbua har stått uendret mht. størrelse etter vernetidspunktet i 2001, og har vært i privat eie fram til 2022. Ny bu vil bli redusert i BYA til fordel for å få muligheten til et

uthus, og byggetiltakene vurderes å forbli innenfor tilnærmet samme BYA som i dag, og forholdene for overnatting forblir uendret.

Villreinnemnda for Forollhogna har heller ingen innvendinger til søknaden så lenge byggetiltakene medfører endringer av størrelser og funksjoner av byggene.

Det settes vilkår om at motorisert ferdsel i forbindelse med materialetransport må gjennomføres utenom sårbare perioder for villreinen som er kalvingstid for villreinen og ellers en sårbar periode dyre- og fugleliv i fjellet. Jf. nml § 10.

Fjellstyret er tiltakshaver og det settes vilkår om at fjellstyret er ansvarlig for å gjennomføre tiltaket hensynsfullt i forhold til terreng, landskap og naturmiljø. Det stilles vilkår til selve utførelsen av den nye bua og det nye båthuset for å ivareta det enkle og nøkterne uttrykket buer i fjellet har. Videre settes det vilkår om at byggeplass holdes rydding under arbeid, samt at de gamle tomtene for både dagens bu og båthuset skal ryddes for byningsrester og terrenget skal tilbakeføres til mest mulig det opprinnelige for stedet. Både den nye bua og båthuset vil bli prefabrikkerte ned i bygda for så å bli transportert til byggeplassen. Dette vil samlet sett redusert motorferdsel og forstyrrelser i fjellet i forhold til om det ville vært nybygging på plassen. Prefabrikkerte bygg er en hensiktsmessig måte å få gjennomført byggetiltaket på. Jf. nml §§ 10-12.

Samlet vurdering og tilrådning

Følgende er lagt til grunn ved behandlingen av søknaden om byggetiltakene tilknyttet Mattisbua, og i avgjørelsen etter nml § 48 om dispensasjon fra vernevedtak:

Nasjonalparkstyret ved arbeidsutvalget (AU) følger de presiseringene som ble gjort i kongelig resolusjon hvor det heter at eksisterende buer kan «*vedlikeholdes så fremt de ikke endrer funksjon*». Videre støtte AU seg på de føringer som er gitt i forvaltningsplanen i forhold til vedlikeholdstiltak for bygninger, samt tidligere behandlinger etter nml § 48 av samme type byggetiltak om å tillate riving gamle buer for så oppføring av ny bu med samme *mål, uttrykk og funksjon*.

Videre er det i dispensasjonen lagt vekt på at behovet for byggetiltakene knytter seg til at eksisterende bu er i dårlig forfatning, og at det av både praktiske og byggetekniske hensyn best lar seg løse ved en helt ny bu. Plasseringen av dagens bu viser seg også å være utfordrende i forhold til snøforholdene, og ved å flytte plassering av de nye bua vil den kunne stå seg bedre med hensyn til snø, vær og vind. Den nye bua vil heller ikke medføre noe økte sengeplasser. Behovet for uthus løses ved gjenbruk av deler av den gamle bua, og dermed reduseres det samla omfanget av byggetiltak sett i forhold til riving av hele gammelbua og helt nytt uthus.

Tiltakene på båthuset kan nærmest betraktes som vedlikehold, men tiltakene endre fasader som krever tillatelse etter nml.

Det legges videre vekt på at Mattisbua, som eies og driftes av Budal fjellstyre, er en fjellbu som ligger langt til fjells og som er åpen for allmenheten. Bua brukes av turgåere, jegere og fiskere, og særlig reinsjegere. I tillegg brukes bua av eget fjelloppsyn og noe av beitelag i forbindelse med tilsyn og sanking av sau.

Det kan forventes at ny Mattisbu kan å få noe økt lokal interesse og dermed økt bruk, men at det over tid likevel ikke behøver å utløse økt ferdsel og dermed heller ikke at det vil føre til økt forstyrrelser for villreinen. Dersom det skulle oppstå økt ferdsel på en slik måte at det påvirkning på villreinen sin bruk av området, har fjellstyre selv uttalt at der vil vurdere om tilgang til bua skal reduseres ved at den avlås i sårbare perioder for villreinen. Dette settes derfor som en oppfordring i vedtaket, og ikke som noe vilkår.

Det er satt vilkår til dispensasjonen for å begrense belastningen på naturmiljøet med særlig vekt på villreinen og for ivareta verneverdiene i et langsiktig helhetsperspektiv. Den gitte dispensasjonen med vilkår til byggetiltaket inkl. bruk av snøscooter ansees derfor ikke å stride mot vernevedtakets formål og heller ikke kunne påvikre verneverdiene nevenverdige. Det ansees heller ikke at denne dispensasjonen vil kunne skape en negativ presedens for verken nasjonalparken eller andre verneområder med tilsvarende bestemmelser.

Det er satt vilkår til dispensasjonen for å begrense belastningen på naturmiljøet med særlig vekt på villreinen og for ivareta verneverdiene i et langsiktig helhetsperspektiv. Den gitte dispensasjonen med vilkår til byggetiltaket inkl. bruk av snøscooter ansees derfor ikke å stride mot vernevedtakets formål og heller ikke kunne påvikre verneverdiene nevenverdige. Det ansees heller ikke at denne dispensasjonen vil kunne skape en negativ presedens for verken nasjonalparken eller andre verneområder med tilsvarende bestemmelser.

BUDAL FJELLSTYRE

Svartøya 19a

7290 STØREN

Tlf. 99554891

E- post; budal@fjellstyrene.no

04.08-25

Til Nasjonalparkstyret i Forollhogna V/ Eli Grete Nisja.

Søknad om utskifting av fjellstyrehytte ved Mattisbua/ Hiåbu, i Endal Statsallmenning, samt utskifting av tak på tilhørende båthus ved Hiåsjø.

Mattisbua/Hiåbu har stått siden 1925, men ikke hatt avtale med grunneier Statskog før i 2022, da fjellstyret overtok bua. Bua står åpen, og nyttes av beitebrukere, jegere, fiskere osv som før.

Dagens bu er i dårlig forfatning. Dette skyldes alder, men også at bua står i en forsenking i terrenget, slik at bua hele vinteren er under snø, samt at bekken sør for bua av og til går mot buveggen ved vårmelding. Dette fører til mye fukt i bua, dårlig opptørking og dermed råte.

Ny bu på ca 24m² (som er noe mindre enn dagens totalareal) ønskes oppført på anvist sted ca 40m nord for dagens plassering. Dette er en plassering som vil gi mindre snø rundt bygningen, og forenkle adkomst, vedlikehold og gi lang levetid. Plasseringen er godkjent og utvist av grunneier Statskog, og ønsket korrigert noe sør ved befaring sammen med representanter fra Nasjonalparkstyret den 2. april 2025. Dette for å unngå at bua blir liggende for høyt og synlig i terrenget. Budal fjellstyre synes den foreslåtte lille justering er et godt kompromiss.

Ny bu vil bli lokalt produsert av snekkerfirma i Budal og ferdig laget som element nede i bygda. Dette vil gi et godt produkt og rask oppføring når forholdene er til stede. Bua ønskes oppført i mars-april 2026.

Gammelbua vil stå som kvilebu og for lagring av verktøy og materiell til nybua er ferdig. Deretter vil den lille tømmerkassa som er søndre del i gammel bua flyttes og gjenbrukes som uthus på anvist sted. Midlertidig utedo flyttes til uthuset og blir permanent. (sommer 2026)

Hele prosessen ganske lik som på Gjetarbua, Hundåtjønnbua og Langtjønnbua)

Nybua vil ha uendret bruks areal, uendret antall sengeplasser og uendret bruk. Fjellstyret i Budal og Soknedal drifter nå alle hus rundt Hiåsjø (unntatt Råbua). Så tilsyn, transport ol har blitt svært rasjonell da alle disse buene får tilsyn på en tur.

Båthuset på østsiden av Store Hiåsjø er tilknyttet Mattisbua. Det søkes samtidig om utskifting av tak på dette båthuset. I dag er det liggende blekkplater (flatt) Det ønskes å sette opp en liten røsting med trebukker, slik at båthuset får et mere tradisjonelt utseende og blir mere funksjonelt. I tillegg trenger båthuset ny port. (se forslag tegning på bilde.)

Alt av bygge avfall, og gamle bygningsdeler som ikke kan nyttes til ren ved, transporteres ut.

Håper på positivt svar.

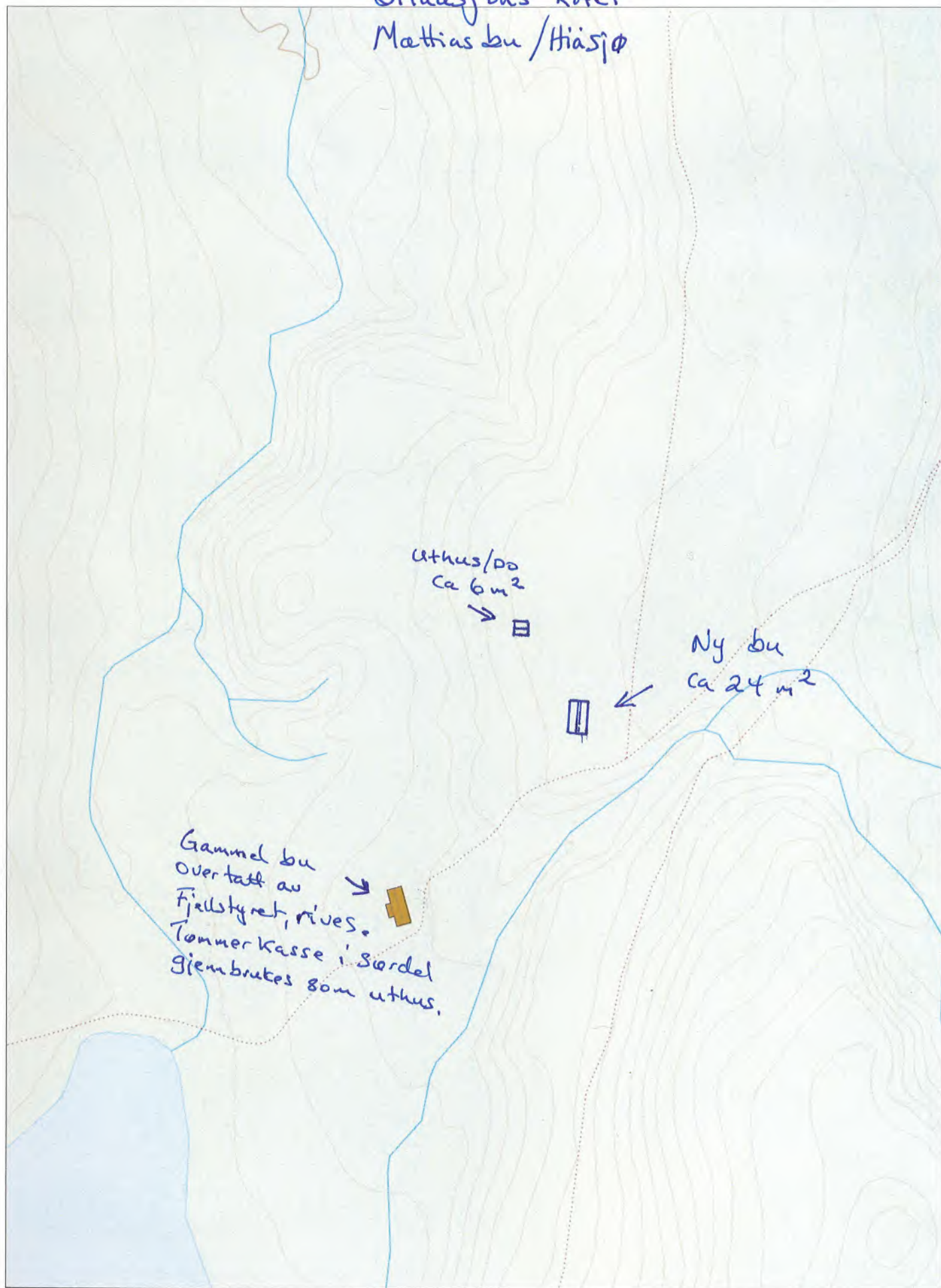
Hilsen

Budal fjellstyre

Ståle Solem. Fjellopsyn/daglig leder.

Situasjons kart Matthias bu / Hiasjø

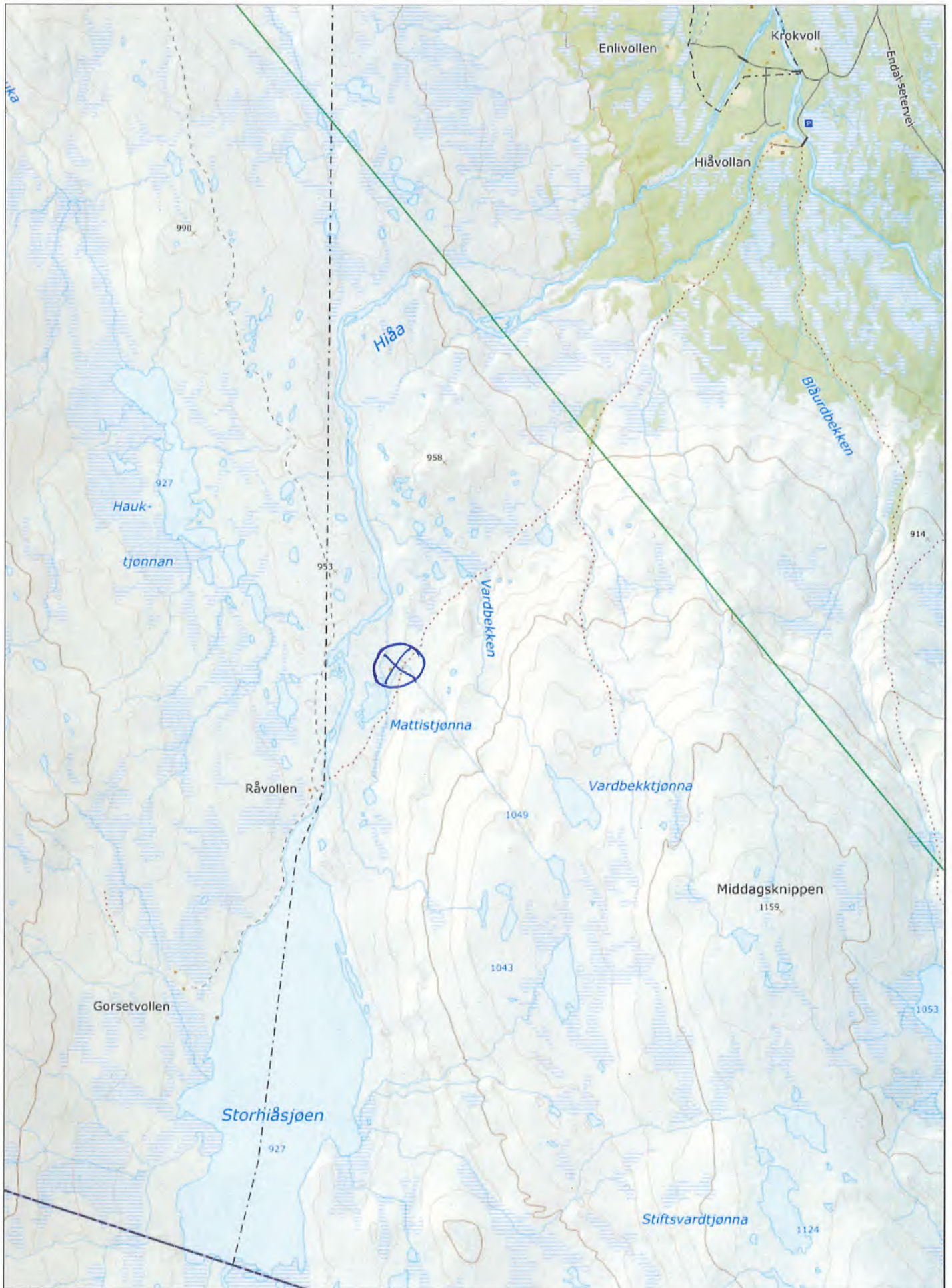

uthus/da
ca 6 m²

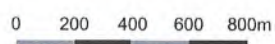
Ny bu
ca 24 m²

Gammel bu
Over tatt av
Fjellstyret, rives.
Tønner kasse i Sør del
gjenbrukes som uthus.

Senterposisjon: 265574.41, 6962446.06
Koordinatsystem: EPSG:25833
Utskriftsdato: 05.08.2025

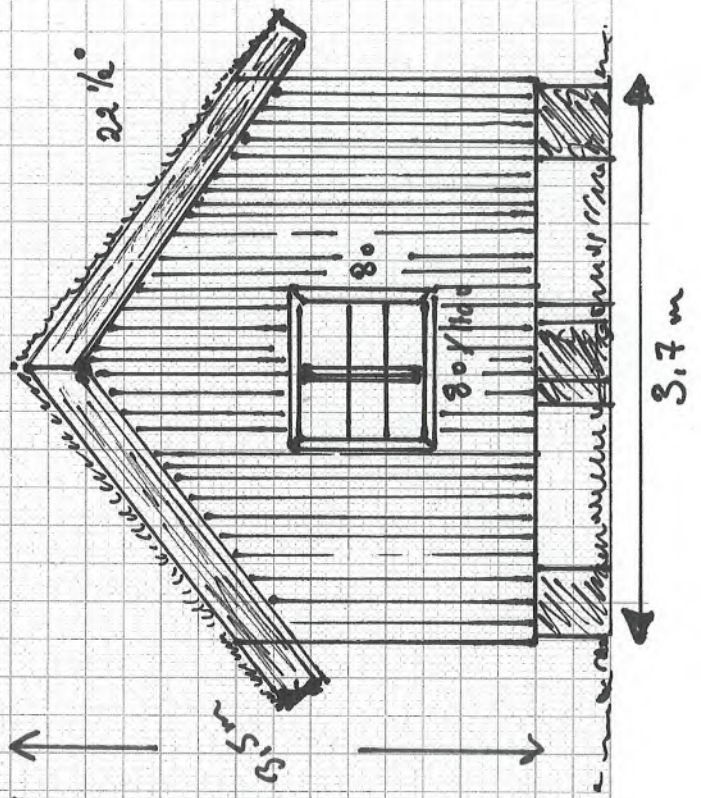
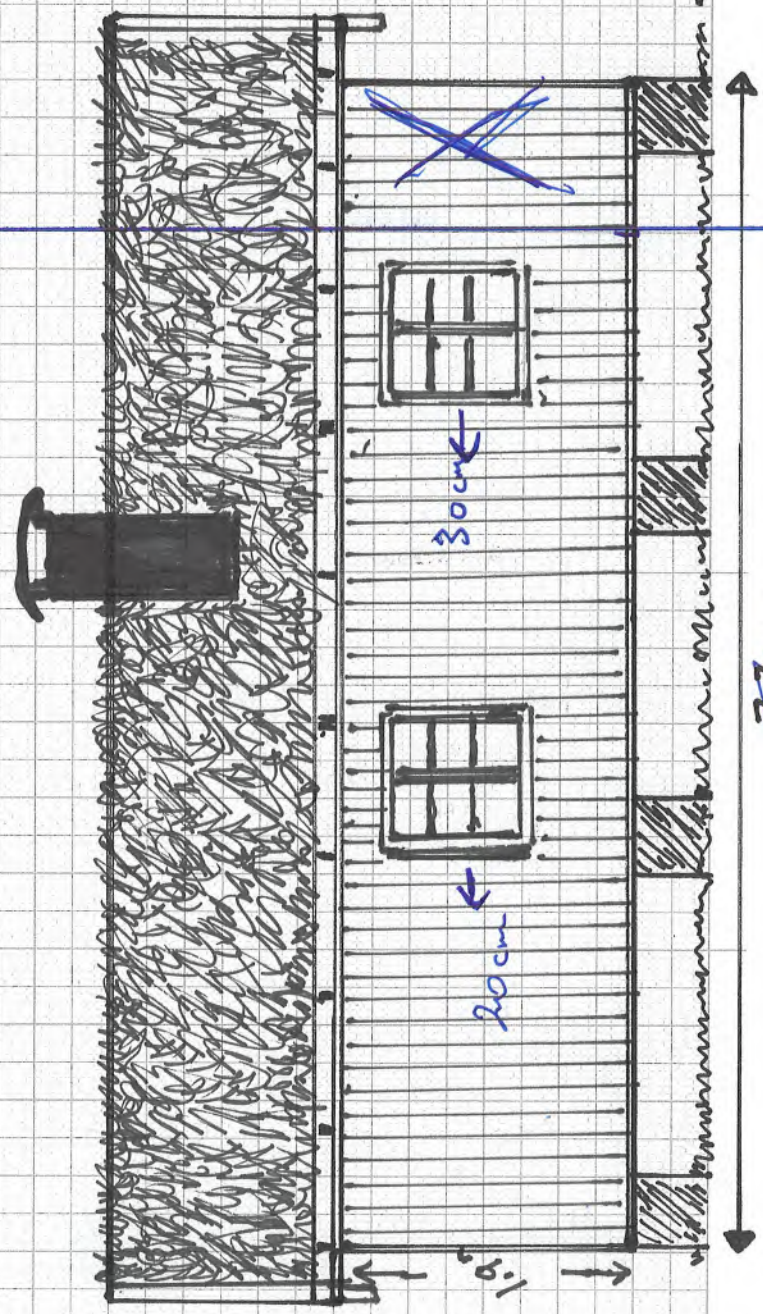
M 1:50
MATTISBUA
Korrigent 2025

~~M 1:50~~
~~LANGTJONGBUA~~

~~2022~~

VEST

NOED

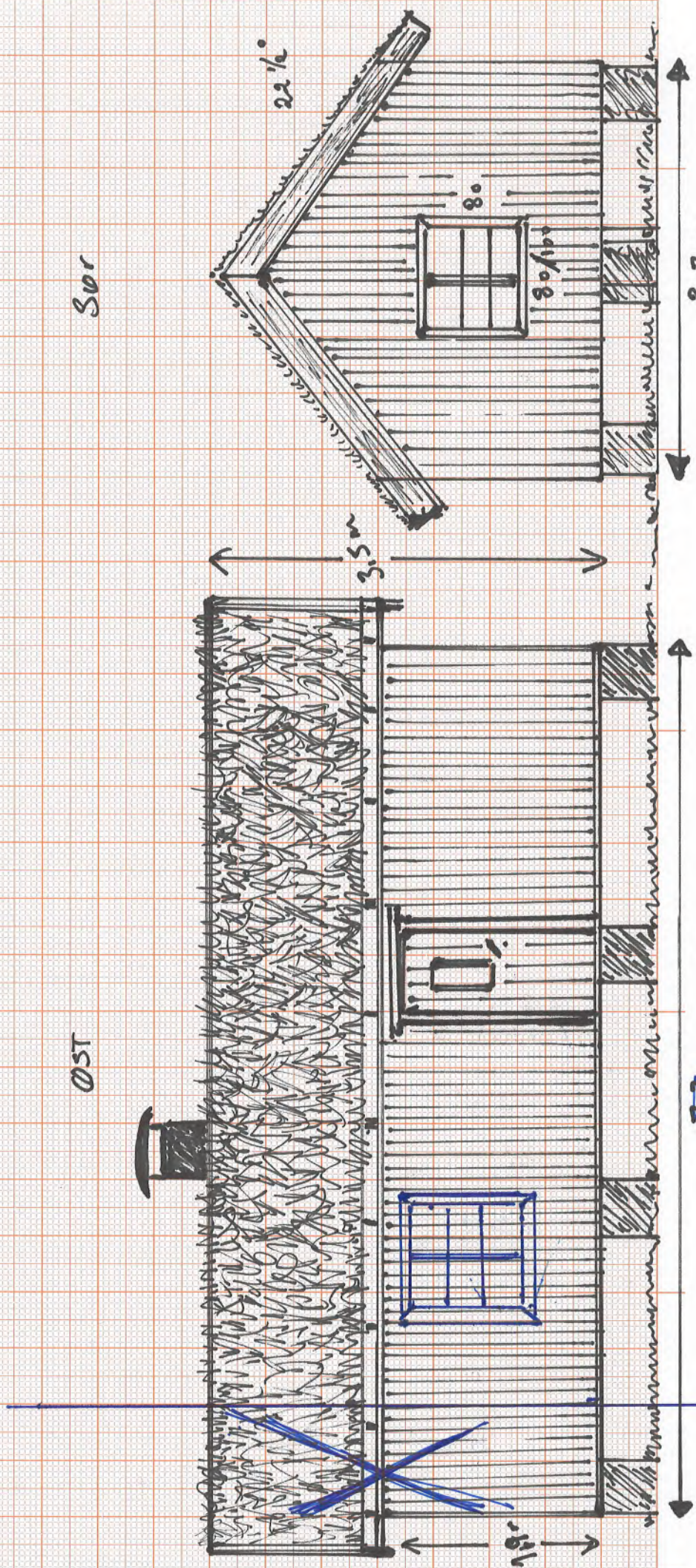
M 1:50
MATTISBUA
Korr - 2025

~~M 1:50~~
~~LANGTJØNNBUI~~

~~2022~~

ØST

SØR

~~3.7 m~~
6.7 m

3.7 m

M 1:50

LET Hus

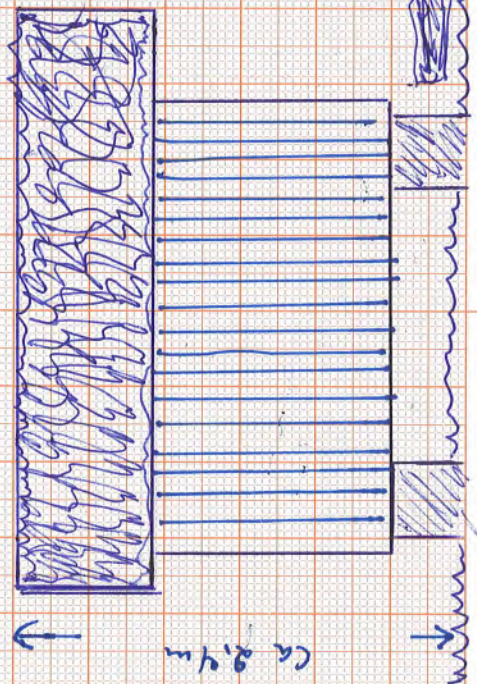
MATTISBU / HINGJO

Del av gammelbua
Som gjenbrukes

Opprinnelse, gammelt kaluhus fra Svardal.

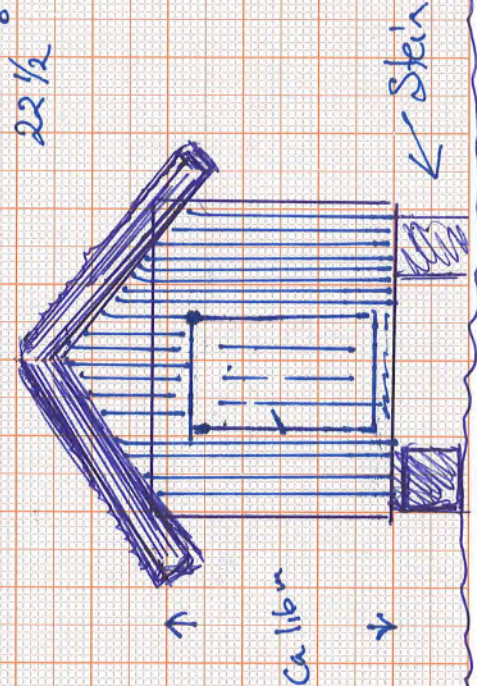
Tegning er ca, da den i dag er innkledd i flere tykkelser.

MOT SØR

← 2.85m →

MOT ØST

← 2.1m →

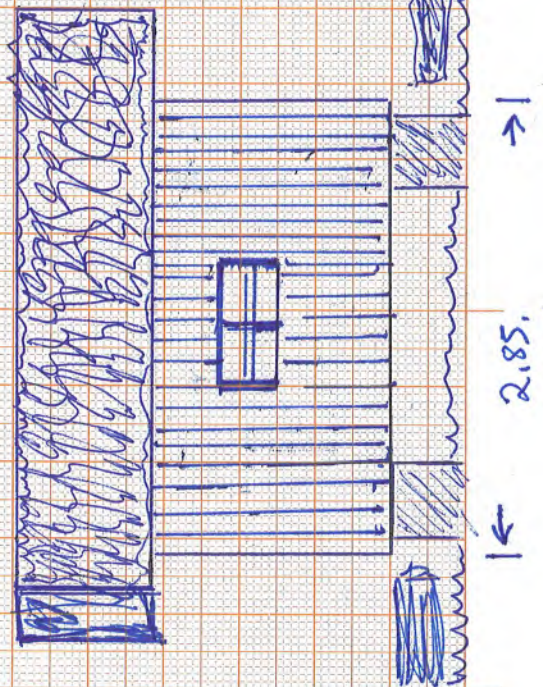
M 1.50

LIT HUS

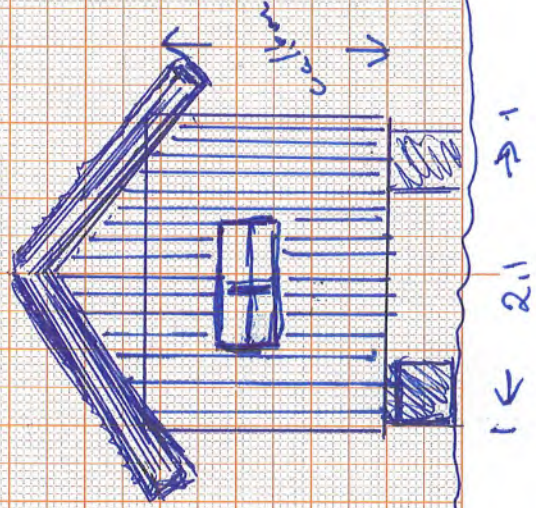
MATISBU HÅSJO

Del av gammelberg
Som gjenbrukes.
"Gammelt kalubus fra Svardal"

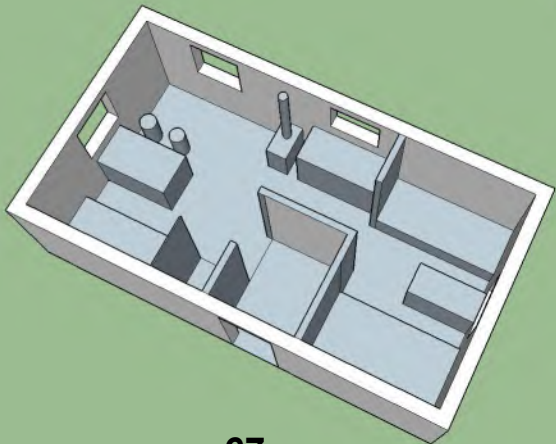
MOT NORD

MOT VEST

67

Fra: Nisja, Eli Grete[eli.nisja@statsforvalteren.no]
Sendt: 25.09.2025 12:39:34
Til: Nisja, Eli Grete[eli.nisja@statsforvalteren.no]
Tittel: Vedr. byggesaken på Mattisbua

Fra: Ståle Solem <stale.solem@fjellstyrene.no>
Sendt: tirsdag 23. september 2025 09:17
Til: Nisja, Eli Grete <eli.nisja@statsforvalteren.no>
Emne: Vedr. byggesaken på Mattisbua

Hei.

Tror vi kan skrive noe som:

Budal fjellstyre er klar over at bua ligger i et område som nyttes mye av villrein på vårparten.

Etter påske og fram til seterveiene åpner rundt 1-15 juni er bua i svært lite bruk. Det vil ei ny bu også være på grunn av adkomsten på vinteren. Fjellstyret vil (ikke skal) om bua får økt antall besøkende på vårparten stenge bua fra etter påske/ ca 15 april og fram til førte del av juni.

Dvs vi vil ta det ansvaret selv, ikke at det blir en bestemmelse. (tror uansett ikke at det blir et problem. Uendret bruk)

Med hilsen
Ståle Solem
Fjellopsynet
Tlf: 995 54 891

Fra: Hjemseæteren, Tom[tom.hjemseæteren@statsforvalteren.no]
Sendt: 16.09.2025 10:07:45
Til: Bull, Hans;Nisja, Eli Grete[hans.bull@statsforvalteren.no;eli.nisja@statsforvalteren.no]
Tittel: Byggesaker på høring

Viser til deres to brev 13.08.25 med høring av byggesaker, bu og båthus ved Forollsjøen, Holtålen, og fjellstyrebu ved Mattistjønna i Midtre Gauldal. Sekretariatet oppfatter sakene til å være innafor «tilsvarende omfang og funksjon» og har ikke innvendinger til søknadene. Nemnda blei orientert om sakene på møte 15.09.25.

Med vennlig hilsen
Tom Hjemseæteren
senioringeniør

Statsforvalteren i Innlandet

/Villreinnemnda for

Forollhogna

Telefon: 62 55 11 85
Mobil: 48 11 50 97
E-post: tom.hjemseæteren@statsforvalteren.no
Web: www.statsforvalteren.no/in